

Suomen Farmasialiiton jäsenlehti **4/2025**

Farmasiasia

Uran- uurtaja

Pilvi Moberg on tuonut farmasiasa terveysasemille.

18

Epävarmat ajat lisäävät ammatti-
liiton merkitystä

28

Nanopartikkelit voivat mullistaa farmasian

38

Lääkejätettä kertyy miljoonilla euroilla vuodessa

Mukana Galenos!

Missäkipu, siellä

burana[®]

600 mg

40
vuotta

Suomalainen kumppanisi kivunhoidossa

Burana on Orion Oyj:n rekisteröity tavaramerkki.

Burana 600 mg kalvopäällysteiset tabletit. Vaikuttava aine: Ibuprofeeni. **Käyttöaiheet:** Reumatoidiartriitti, juveniili reumatoidiartriitti (Stillin tauti), spondyloartropatiat, reaktiiviset artriitit ja psoriartriitti. Nivelrikko. Pehmytosareuma. Akuutti kihtikipu. Muut anti-inflammatorista analgeettihoitoa vaativat sidekudostaudit. Akuutit muskuloskeletaaliset ja posttraumaattiset kivut. Postoperatiiviset kivut ja hammaskirurgisten toimenpiteiden aiheuttamat kipu- ja turvotustilat. Kuukautiskivut. Runsaiden kuukautisvuotojen hoito kierukkaa käyttävillä naisilla. Migreenin esto- ja kohtaushoito. Tilapäiset kipu- ja kuumeiltilat, kuten virusten aiheuttaman nuhakuumeen ja influenssan oireet, lihas- ja nivelkivut, päänsärky ja hammassärky.

Annostus- ja antotapa: *Aikuiset:* Annostus on yksilöllinen. Useimmissa käyttöaiheissa riittävä annostus on 400–600 mg 3–4 kertaa vuorokaudessa. Annostelu eri käyttöaiheissa ks. valmisteyhteenvedo. Missään käyttöaiheissa kerta-annos ei saa ylittää 1 600 mg. Yleensä 2 400 mg:n vuorokausiannos on riittävä ja 3 200 mg:n vuorokausiannosta ei saa ylittää. *Lapset ja alle 12-vuotiaat nuoret:* Burana 600 mg tabletteja ei pidä antaa alle 30 kg painaville lapsille tai nuorille. 30–50 kg painaville annostus on ½ tablettia (300 mg) 3–4 kertaa vuorokaudessa. Yli 50 kg painaville voidaan käyttää aikuisten annostusta. Annostelu eri potilasryhmissä ks. valmisteyhteenvedo. **Vasta-aiheet:** Viimeinen raskauskolmannes, astma ja allergia, jos potilas saa yliherkkyysoireita asetyylisalisyylihaposta tai muista tulehduskipulääkkeistä, yliherkkyys vaikuttavalle aineelle tai apuaineille, vaikea sydämen vajaatoiminta (NYHA-luokitus IV), aiemmin sairastettu ruuansulatuskanavan verenvuoto tai perforaatio, joka on liittynyt tulehduskipulääkityksen käyttöön, akuutti maha-/pohjukaissuolihaava tai siihen liittyvä verenvuoto tai aiemmin sairastetut uusiutuvat episodit ja muut ruuansulatuskanavan verenvuodoille altistavat tilat. **Varoitukset ja käyttöön liittyvät varoitimet:** Ibuprofeenia ei pidä käyttää yhdessä muiden tulehduskipulääkkeiden kanssa mukaan lukien COX-2-spesifiset tulehduskipulääkkeet. Lääkkeen haittavaikutuksia voidaan vähentää käyttämällä pienintä tehokasta annosta lyhyemmän mahdollisen ajan oireiden hoitamiseksi. Iäkkäät potilaat, vaikutukset sydämeen, verenkiertoelimistöön ja aivoverenkiertoon, munuaisvaikutukset, ruuansulatuskanavan verenvuodot, haavaumat ja perforaatiot sekä vaikeat ihoreaktiot ks. lisätiedot valmisteyhteenvedosta. Potilaiden, joilla on fruktoosi-intoleranssi, glukoosi-galaktosii-imeytymishäiriö tai sakkaroosi-isomaltasiin puutos, galaktoosi-intoleranssi tai täydellinen laktasiinipuutos, ei pidä käyttää tätä lääkevalmistetta. **Yhteisvaikutukset:** Alumiini- tai magnesiumihydroksidia sisältävät antasidit sekä natriumbikarbonaatti nopeuttavat ja tehostavat ibuprofeenin imeytymistä. Sukralfaatti hidastaa hieman ibuprofeenin imeytymistä, mutta ei vaikuta imeytymisen määrään. Resiiniit (kolestyramiini ja kolestipoli) voivat vähentää ibuprofeenin imeytymistä. Ne tulisi ottaa eri aikaan. Muut yhteisvaikutukset ks. valmisteyhteenvedo. **Hedelmällisyys, raskaus ja imetys:** Ibuprofeenin käyttö saattaa heikentää naisen hedelmällisyyttä eikä sitä suositella raskautta yrittäville naisille. Jos raskautta yrittävä tai ensimmäisellä/toisella raskauskolmanneksella oleva nainen käyttää ibuprofeenia, tulee käyttää mahdollisimman pientä annosta ja mahdollisimman lyhytkestoisesti. Ibuprofeeni on vasta-aiheinen raskauden viimeisen kolmanneksen aikana. Ibuprofeeni erittyy ainoastaan hyvin pieninä määrinä rintamaitoon. Sitä voidaan tarvittaessa käyttää imetyksen aikana. **Vaikutus ajokykyyn ja koneiden käyttökykyyn:** Ibuprofeeni ei yleensä vaikuta ajokykyyn tai koneiden käyttökykyyn. **Haittavaikutukset:** *Yleiset:* Trombosyyttifunktion heikkeneminen mihin voi liittyä verenvuotoja, mielialan lasku, uneliaisuus, pyöräytyys, päänsärky, tinnitus, sydämen vajaatoiminnan paheneminen, perifeeriset turvotukset, ylävatsakipu, närästys, pahoinvointi, ripuli, nokkosrokko, kutina, angioödeema, kasvoturvotus, muut ihon ja limakalvojen turvotukset. Muut haittavaikutukset ks. valmisteyhteenvedo. **Pakkaukset ja hinnat 1.8.2025 (vmh sis. alv):** 600 mg 30 tabl. 3,90 € ja 100 tabl. 8,87 € **Korvattavuus:** Peruskorvattava. **Reseptilääke. Lisätiedot:** Valmisteyhteenvedo.

Paremmen työelämän asialla

FARMASIALIIITTO on ammattiyhdistys, jonka tehtävä on ajaa jäsentensä etuja. Teemme paljon yhteistyötä farmasian alan eri toimijoiden kanssa, ja meillä on paljon yhteisiä päämääriä, mutta päätehtävämme ei missään vaiheessa unohtu. Me olemme kanssanne rakentamassa parempaa työelämää, niin farmasian kentällä kuin työsuhteisiin liittyen.

Teemme paljon sellaista työtä, joka hyödyttää myös muita kuin jäseniämme. Antaessamme lausuntoja ja tehdessämme kannanottoja, tai vaikkapa laatiessamme eduskuntavaliavoitteita, vaikutamme laajemmin kuin vain jäsentemme elämään. Usein vaikutus ulottuu koskemaan koko yhteiskuntaa.

AMMATTIYHDISTYSTEN asemaa ja sopimisen kulttuuria on etenkin parin viime vuoden aikana pyritty maan hallituksen toimesta heikentämään. On vaikea nähdä, mitä hyötyä tästä on kenellekään, sillä koen vahvasti, että tasapaino

työntekijöiden ja työnantajan välillä palvelee kaikkia osapuolia parhaiten.

Farmasialiiton jäsenyys on eräänlainen työelämän vakuutus. Usein sitä ei tule edes ajatella ennen kuin vaikea tilanne sattuu omalle kohdalle. Silloin olemme valmiina, teitä varten. Jäsentemme palvelu on prioriteetti numero yksi, kaikissa tilanteissa. Oli sitten kyse työsuhteisiin liittyvistä asioista ja ongelmista, urapohdintoista tai ammatillisesta kehittämisestä.

OLETTE varmaan kyllästymiseen saakka kuulleet ja lukeneet minun korostavan jäsentemme tuen ja palautteen tärkeyttä. Mutta en voi olla toistamatta itseäni, sillä kyse on Farmasialiiton olemassaolon perusteesta. Ilman teitä ei ole Farmasialiittoa. Ilman teitä meillä ei ole voimaa viedä eteenpäin jäsenillemme tärkeitä asioita.

Maija Pirttijärvi

SUOMEN FARMASIALIIITON JÄSENLEHTI

Julkaisija Farmasialiiton Palvelut Oy, Asemamiehenkatu 2, 00520 Helsinki

farmasia@farmasialiitto.fi, www.farmasialiitto.fi **Päätoimittaja** Maija Pirttijärvi

Toimitus Kamua Helsinki, Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki, www.kamuahelsinki.fi

Ulkoasu Kamua Helsinki **Kansikuva** Antti Kempainen **Paino** NewPrint

Ilmoitusmyynti Saarsalo Oy, Myyntipäällikkö Maria Turppa,

maria.turppa@saarsalo.fi, puh. 044 981 8239 **Ilmoitusaineistot**

viestinta@farmasialiitto.fi **Painosmäärä** 6 500 © Farmasialiitto

Lehden sisältöä ei saa osittainkaan jäljentää ilman toimituksen kirjallista

lupaa. Toimitus ei vastaa tilaamatta lähetetyistä materiaaleista.

107. vuosikerta. ISSN 1796 6116. Aikakausmedia ry:n jäsen.

Painotuote tukee taloudellisesti
ilmastotoimia
ClimatePartner.com/16132-2410-1007

Farmasia

TÄSSÄ NUMEROSSA 4/25

6

ANTTI KEMPPÄINEN

URAPOLKU

- 6 Vuoden Farmaseutiksi valittu Pilvi Moberg on tehnyt urauurtavaa työtä farmasian ammattilaisten työnkuvan kehittämiseksi.

NAPSITUT

- 12 Farmasialiitto otti kantaa hallituksen apteekkitaloutta koskevaan esitykseen.

KANNANOTTO

- 15 Apteekin toimintatapojen yhtenäistäminen koskien alaikäisten asiakkaiden kanssa noudatettavia periaatteita on tärkeää.

ASIAKAS APTEEKISSA

- 16 Tourette ja kiihtyneisyys.

18

OLGA VIJAKAINEN

PUHEENAIHE

- 18 Farmasialiittoon tulee entistä enemmän kyselyitä työntekijöiden oikeuksista. Työsuhteasiantuntija Henna Linnoinen sanoo, että useimmiten työpaikan luottamushenkilö osaa auttaa työsuhteisiin liittyvissä ongelmissa.

TYÖELÄMÄ

- 24 Osaamisen kehittäminen vaatii esihenkilön tukea, selviää Farmasialiiton tuoreesta kyselystä.

KOTILÄKSYT

- 27 Terveystieteiden tutkimuskeskus kiinnostavat kyberrikollisia.

KUTSUVIERAS

- 28 Farmaseuttisen kehityksen professori Jessica Rosenholm tutkii nanopartikkeleita ja ajaa pinkillä Porschella.

28

4 X YHTEISTYÖTÄ

- 32 Farmasian alan ammattilaisia puhuttavat samat asiat eri puolilla maailmaa.

HYVÄ ESIMERKKI

- 34 Lääkeinformaatiofarmaseutti Erja Niemi toimii terveydenhuollon ammattilaisten tukena.

TUTKITTUA

- 38 Pienemmät pakkauskoott auttaisivat vähentämään lääkejätteen määrää, arvioidaan tuoreessa väitöstutkimuksessa.

FARMASIALIIITTO PALVELEE

- 42 Mira Marttila aloitti Farmasialiiton työsuhdejuristina tänä keväänä.
- 44 Miten irtisanoutuminen vaikuttaa apteekkierään?
- 42 Vastaa palkkakyselyyn lokakuussa.
- 50 Olemme täällä sinua varten!

34

TIMO MARTTILA

”Jos me emme ole kertomassa farmasian alan ammattilaisten näkemystä, ei sitä kukaan muukaan tee.”

Farmasialiiton puheenjohtaja
Maija Pirttijärvi

Rohkea tiimipeluri

URAPOLKU

Vuoden Farmaseutti Pilvi Moberg on tehnyt pääosan urastaan kuntasektorilla. Hän on päässyt vahvistamaan ammattikunnan asemaa paikoissa, joissa farmaseutteja ei olla totuttu näkemään. Jääkiekkotermiä lainaten, Moberg tekee työtään rakkaudesta lajiin.

Teksti Hanna Ojanpää Kuvat Antti Kemppainen

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella lääkitysturvallisuuskoordinaattorina toimiva **Pilvi Moberg** valittiin syyskuussa Vuoden Farmaseutiksi. Perusteluissa todetaan, että Pilvin urauurtava työ farmasian ammattilaisten työnkuvan kehittämässä terveysasemilla ja koordinoinnissa hakee vertaistaan koko Suomessa.

Jokioisilla asuva Moberg suhtautuu onniteluihin hämäläisittäin ja sanoo, että ei tehdä tästä nyt numeroa.

Ja jatkaa sitten:

– Mutta kyllähän tämä lämmittää mieltä ja hyvältä tuntuu.

Vaan miten tähän on tultu? Sattumukset ovat olleet monessa mukana Mobergin uralla. Ihan siitä alkaen, että hän ylipäättään päätyi alalle. Vielä lukion viimeisenä vuonna hän ei tiennyt, mikä hänestä tulee isona.

– Koska olin hyvä luonnontieteissä, opinto-ohjaaja ehdotti minulle farmasiaa. Ensimmäinen ajatukseni oli, että apteekkeissa haisee pahalle, ja siellä on töissä vanhoja ihmisiä, jotka puhuvat hiljaa, Moberg naurahtaa.

– Mutta niin vain löysin itseni lukion jälkeen töistä Forssan uudesta apteekista. Seuraavana syksynä aloitin farmasian opinnot Helsingin yliopistossa. Iso kiitos siitä kuuluu apteekkari **Matti Tukiaiselle**, joka muutti käsitykseni alasta, Moberg sanoo.

– Olen usein ajatellut farmasian alaa neljäntenä lapsenani, kolmen aikuisen lapsen äiti ja kolmen lapsenlapsen isoäiti sanoo. Hän huomauttaa, että farmasiaan pätee sama kuin muuhunkin kasvattamiseen: se onnistuu parhaiten yhteistyössä.

Moberg valmistui farmaseutiksi vuonna 1993 ja palasi töihin vanhaan tuttuun apteekkiin, jossa viihtyikin vuoteen 2001 saakka.

– Työpaikanvaihto tuli ajankohtaiseksi, kun kotona oli kolme alle kouluikäistä lasta, ja mies toimi yrittäjänä; toisen oli ehdittävä hakemaan lapset päiväkodista. Loimaan Lääkekeskus haki silloin farmaseuttia, ja kunnallisella puolella työaikani oli säännöllisesti virka-aikaan, Moberg muistelee.

Pari vuotta myöhemmin Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymässä tuli johtavan farmaseutin paikka auki, ja Moberg oli valmis seuraavaan uravaiheeseen.

– Sairaala- ja terveyskeskusmaailma kiinnostoi ja veikin sitten mennessään. Ja tokihan minua houkutteli myös johtava asema, Moberg myöntää.

Moberg viihtyi Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymässä viisitoista vuotta. Työn ohessa hän suoritti LHKA-erityispätevyyden ja sairaala- ja terveyskeskusfarmasian perusopinnot sekä teki keikkaa Hämeen ammattikorkeakoulussa sairaanhoitajaopiskelijoiden opettajana.

– Sain eturintamassa kokea farmasian murroksen, kun osastofarmasia ja moniammatillisuus tulivat osaksi alaamme. Pääsin suunnittelemaan lääkehoidon kokonaisarviointia, kun olimme mukana esimerkiksi Fimean verkostossa, jonka tavoitteena oli ikäihmisten lääkehoidon järjeistäminen. Pääsin toteuttamaan omia ideoitani.

Moberg kokee, ettei muutenkaan ole joutunut todistelemaan omaa asiantuntijuuttaan.

– Ehkä siihen on vaikuttanut tapani hoitaa asioita. Kysyn mielelläni muiden perusteluja heidän ratkaisuilleen sen sijaan että kertoisin vain oman mielipiteeni. Tai sitten kohdalleni on osunut mukavia ihmisiä ja on ollut molemminpuolista halua oppia.

Vuonna 2018 Moberg siirtyi Hämeenlinnan kaupungin vanhusten palveluihin farmaseutiksi. Annosjakelun ja automatiikan lisääntyminen lisäsi lääketuntemuksen tärkeyttä.

– Kotihoidossa liikkuu valtavasti lääkkeitä. Lääkelistojen tarkistaminen ja niistä viestiminen lääkäreille on tärkeässä roolissa asiakkaan kokonaisuhoitossa, Moberg kertoo.

Seuraava uravaihe vei Mobergin Helsingin kaupungille.

– Helsingin kaupungin johtava ylilääkäri **Mari Kinnunen** soitti ja pyysi minua vetämään projektia, jonka tarkoituksena oli vahvistaa farmaseuttisen työn roolia terveysasemilla. Toteutus tapahtui yhteistyössä HUS Apteekin kanssa. Otin virkavapaata Hämeenlinnan työstäni, sillä tästä mahdollisuudesta en voinut kieltäytyä.

Terveysasemilla oli jo olemassa selkeät roolit lääkäreille, hoitajille ja esimerkiksi puhe- ja toimintaterapeuteille. Nyt haluttiin luoda terveysasemille oma rooli myös farmaseuteille.

– Osa työnkuvaani oli kertoa lääkäreille, missä tehtävissä farmaseuteista on apua. Ja kun sana ”lääkitysturvallisuus” mainittiin, olimme valmiiksi paikan päällä tarjoamassa ratkaisuja.

PILVI MOBERGIN URAN KÄÄNNEKOHDAT

1993

Valmistui farmaseutiksi Helsingin yliopistosta. Aloitti samana vuonna farmaseuttina Forssan uudessa apteekissa.

2001

Siirtyi kunnalliselle puolelle töihin, kun aloitti farmaseuttina Loimaan lääkekeskuksessa.

2003

Toimi Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymässä johtavana farmaseuttina 15 vuotta.

2022

Jäi virkavapaalle Hämeenlinnan kaupungin ikäihmisten palvelualueelta, kun häntä pyydettiin projektipäälliköksi Helsingin kaupungin terveyspalveluihin.

2023

Aloitti Kanta-Hämeen hyvinvointialueella lääkitysturvallisuuskoordinaattorina.

Mobergin toimiessa projektipäällikkönä terveysasemafarmasistien työsuoritekirjausten määrä kasvoi yli 400 prosenttia.

– Onnistuimme todentamaan eri mittareilla ja prosesseilla, että kokeilulla oli myös kustannusvaikuttavuutta. Työ jatkuu edelleen, Moberg iloitsee.

Virkavapaan päätyttyä Moberg siirtyi Kanta-Hämeen hyvinvointialueen eli OmaHämeen lääkitysturvallisuuskordinaattoriksi. Jälleen kerran hän on muutoksen aaltonharjalla.

– Hyvinvointialue on laaja niin maantieteellisesti kuin toimintojensa kautta. Samat potilaat kiertävät siellä eri puolilla. Jotta yksittäisen ihmisen potilasturvallisuus toteutuu, yhteiset ohjeistukset ja käytännöt ovat keskeisessä roolissa.

Lääkitysturvallisuuskordinaattorina Mobergin tehtäviin kuuluu monenlaisten

ohjeistusten laatimista niin hoitajille kuin lääkäreillekin, lääkehoitosuunnitelmiin perehdyttämistä ja esimerkiksi asiakas- ja potilasturvallisuusriskien tunnistamista. Potilastietojärjestelmän käyttöä pyritään yhdenmukaistamaan.

– Teen tätä työtä nyt kolmatta vuotta ja nyt tuntuu, että työ rullaa jo itsestään. Olemme edistyneet valtavasti, ja työssä on hyvä noste päällä, Moberg toteaa.

Syksyä kohti Mobergia työllistää ensi vuonna käyttöön otettava Hämeenlinnan uusi keskussairaala, Ahveniston sairaala eli Assi.

– Koko sairaalan muutto uusiin tiloihin tehdään noin viikossa. Yksittäiset osastot siirretään niin, että niiden potilaat ja työvälit muuttavat yhden vuorokauden aikana. Asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta muutto rasittaa eniten sairaala-apteekkia, jossa esimerkiksi älylääkekaapit on saatava

Pilvi Moberg tekee mielellään tiimityötä. Tässä juttukaverina asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntija Tiia Nurminen.

nopeasti toimintaan. Pyrin auttamaan kaikessa mahdollisessa, Moberg lupaa.

Mobergin työura on kestänyt yli kolmekymmentä vuotta. Toisinaan hän on ollut organisaation ainoa farmaseutti.

– Ylipäätään sairaalafarmasian ammattilaisia on Suomessa vähän, ja toimimme eri puolilla Suomea. Minulle olikin tärkeää, kun olin mukana liiton Sairaalafarmasiaverkostossa neljä vuotta. Parasta siinä olivat samassa tilanteessa olevat kollegat, mahdollisuus oppia toisilta ja jakaa omia kokemuksia.

Moberg ei ole suunnitellut uraansa eteenpäin, kuten ei tähän astikaan.

– Työelämä on kohdellut minua hyvin. Minulla on ollut onni päätyä niihin töihin, joihin olen hakenut tai minua on pyydetty. Joskus olen ajatellut, että voisin tehdä muuttaman lukion kemian kurssin ja jatkaa opintoja proviisoriksi. Tai sitten teen avoimeen yliopistoon täydentäviä opintoja, Moberg miettii.

Hän toivoo, että farmasistien tietoa hyödynnettäisiin nykyistä enemmän.

– Siitä voisi ottaa vieläkin enemmän irti. Me olemme niin paljon enemmän kuin vanhoja ja hiljaisia puurtajia pahalta haisevassa paikassa.

”TEEMME KAIKKI
TÖITÄ ASIAKKAAN ETEEN.”

HENKIREIKÄ

– Yli 50-vuotiaana ennätysten perässä juokseminen on vaihtunut liikunnan ilon hakemiseen, sanoo Päivi Moberg. Hän harrastaa kuntosalia, juoksemista, lukemista ja käsitöitä.

Hyvä tiimi tarvitsee huumoria ja rohkeutta

Vuoden farmaseutti **Pilvi Mobergista** sanotaan, että hän on pidetty ja kannustava kollega, johon voi aina luottaa. Lisäksi hän on ennen kaikkea tiimipeelaaja, joka jakaa osaamistaan kaikkien hyväksi. Rautaisen ammattitaidon ohella hän levittää sydämellisyyttä ja positiivisuutta ympärilleen.

Mistä Moberg itse ajattelee hyvän tiimin rakentuvan?

– Huumorilla – ja varsinkin suurin piirtein samankaltaisella – pääsee aina pitkälle. Toinen tärkeä asia on ilmapiiri, jossa jokainen voi rohkeasti tuoda omia ja eriäviäkin mielipiteitään julki ilman pelkoa, että joku loukkaantuu. Hyvässä tiimissä johtaja synnyttää luottamuksen, jossa epäonnistumiset ja kokeilut ovat mahdollisia, Moberg listaa.

– Nykyisessä työpaikassani olimme vielä vuosi sitten sekavassa tilanteessa. Kaikki oli levällään, henkilöstö vaihtui, ja verkostot sekä päättävät tahot puuttuivat, mutta silti parasta oli työyhteisö. Kun katson taaksepäin, voin ylpeänä todeta, että olemme yhdessä saaneet valtavasti aikaiseksi.

Mobergille moniammatilliset työyhteisöt ovat tuttuja. Hänen mielestään on hienoa, että jokaisen vahvuudet pääsevät näissä loistamaan.

– Helsingin kaupungin projekti oli siitä hyvä esimerkki: yksi oli hyvä hakemaan dataa ja tutkimustuloksia, toinen teki hyvän esityksen ja kolmas esitteli sen hienosti. Myös nykyisessä työyhteisössäni teemme kaikki töitä asiakkaan ja potilaan eteen. Jokaista meistä myös tarvitaan siinä onnistumiseen. Olemme kuin muskettisoturit: yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta.

Entä mitä hän ajattelee itsestään kollegana ja työyhteisön jäsenenä?

– Toivottavasti olen itsekin ollut huumorintajuinen, rohkea ja innovatiivinen. Joskus saatan innostua liikaakin, ja olen koittanut ottaa siitä opiksi. Jotkut asiat olisi hyvä viedä rauhassa maaliin asti ennen seuraavia. Yhteistyön tärkeys korostuu: haluan ajatella, että olen ollut yksi metsän puista. ▶

Akavalaisen asuntolaina ilman kuluja!

- Akavan jäsenliiton jäsenenä voit saada asuntolainan ilman toimitusmaksua ja järjestelypalkkiota, jolloin säästät esimerkiksi 200 000 € lainassa 1200 €*.
- Lisäksi saat pienemmän marginaalin kuin ilman jäsenyyttä ja lyhennysvapaat ilman kuluja.
- Kun asuntolaina sopii sinun talouteesi, voit kerryttää muutakin varallisuutta säästämällä jatkuvasti ja kohdata talouden yllätykset rauhallisin mielin. Hyödynnä siis etusi myös säästämiseen ja sijoittamiseen!

Tutustu kaikkiin etuihisi: danskebank.fi/akava

Danske Bank

Lainan ja lyhennysvapaiden myöntäminen edellyttävät aina hyväksytyä luottopäätöstä.

* Asuntolainan toimitusmaksu ja järjestelypalkkio normaalisti 0,60 % lainan pääomasta, vähintään 300 euroa. Esimerkki asuntolainasta: Jos asiakas ottaa 170 000 euron asuntolainan, jossa laina-aika olisi 25 vuotta ja lainan viitekorkona käytetään 12 kk euribor-korkoa, lainan kokonaiskorko olisi 3,031 % [Kuluttajansuojalain mukaan laskettu todellinen vuosikorko 3,160 %]. Luoton ja muiden luottokustannusten yhteismäärä on 245 675,21 euroa, sis. järjestelypalkkion 1 020 euroa ja automaattisen tiliveloituksen maksun 2,70 euroa/maksuerä. Maksuerien lukumäärä on 300 kpl. Esimerkki laskettu 02.12.2024 korkotiedoilla.

Danske Bank A/S, Suomen sivuliike. Rekisteröity toimipaikka ja osoite Helsinki, Televisiokatu 1, 00075 DANSKE BANK. Y-tunnus 1078693-2. Danske Bank A/S, Kööpenhamina. Tanskan kauppa- ja yhtiörekisteri. Rek. nro 61 12 62 28. www.danskebank.fi

Farmasialiitto: Säästöesitys vaarantaa apteekkiverkoston tulevaisuuden

FARMASIALIIITTO SUHTAUTUU kriittisesti hallituksen esitykseen, joka koskee apteekkilouden ja lääkekorvausten säästöjä. Esityksen tavoitteena on valtiontalouden tasapainottaminen muun muassa leikkaamalla reseptilääkkeiden lääketaksaa ja kohdentamalla palautusmaksuja sairausvakuutusjärjestelmästä täysimääräisesti valtiolle. Lisäksi esityksessä ehdotetaan rajattujen itsehoitolääkkeiden myynnin laajentamista apteekkien ulkopuolelle. Esitysluonnoksessa myös sivuapteekkien erityisestä verokohtelusta ehdotetaan luovuttavan.

Farmasialiiton mukaan esitys heikentäisi apteekkiverkoston elinvoimaisuutta, vaarantaisi lääkkeiden saatavuuden ja vähentäisi farmaseuttisen tuen saatavuutta apteekeista. Esityksessä ei ole huomioitu apteekkien todellista kannattavuutta eikä aiempien säästötoimien vaikutuksia. Farmasialiiton mukaan uudistus ei edistä rationaalista lääkettä, lääkitysturvallisuutta tai potilaan asemaa.

– Uudistus heikentäisi apteekkien mahdollisuuksia kehittää toimintaansa kohti lääkitysturvallisuutta tukevia palveluja osana muuta sosiaali- ja terveydenhuoltoa, sanoo Farmasialiiton puheenjohtaja **Maija Pirttijärvi**.

Lähde: Farmasialiitto

Lakimuutos vahvistaa yhteistyötä lääkeshoidossa

FARMASIALIIITTO KANNATTAA hallituksen esitystä sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta. Muutos laajentaa Kanta-palveluihin kuuluvan reseptikeskuksen tietosisältöä ja vahvistaa moniammatillista yhteistyötä lääkeshoidossa.

Kanta-palveluihin tallennetaan jatkossa lääkeshoidon arviointi- ja huomiomerkinnät, potilaan itsehoitovalmisteiden käyttö, laitoshoidon tilanne ja lääkesopimuksen tiedot. Apteekkien farmaseuttinen henkilöstö voi kirjata omat havaintonsa järjestelmään. Liiton mukaan tämä takaa ajantasaisen ja yhtenäisen tiedon potilaan lääkeshoidosta koko hoitoketjulle.

Lähde: Farmasialiitto

Määräaikaisia työsuhteita ei pidä helpottaa

HALLITUS ESITTÄÄ lakimuutosta, jonka mukaan uuden työntekijän ensimmäisen, enintään vuoden mittaisen määräaikaisen työsuhteen voisi solmia ilman erityistä perustetta. Lomautuksesta voisi ilmoittaa viikkoa ennen sen alkamista nykyisen kahden viikon sijaan. Tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla irtisanotuilta työntekijöiltä poistettaisiin takaisinottovelvoite pienissä yrityksissä.

Farmasialiitto vastustaa hallituksen esitystä. Liiton lausunnon mukaan lakimuutos heikentäisi työntekijöiden työsuhteturvaa ja lisäisi riskiä raskaus- ja perhevapaasyrjintään. Esityksen laajoja positiivisia vaikutuksia työllisyyteen tai talouteen ei ole osoitettavissa.

Lähde: Farmasialiitto

3X

TERVEYS- UUTINEN

Rintasyövästä

selvinneiden kannattaisi harrastaa vähintään tunti liikuntaa viikossa, tuore meta-analyysi osoittaa. Sen verran liikkuvien rintasyöpä uusiutuu epätodennäköisemmin, ja heidän riskinsä menehtyä seuraavien viiden vuoden aikana on pienempi. Tiedot perustuvat yli 50 000 rintasyövästä selvinneen naisen tietojen yhteisanalyysiin.

Sokerilla

makeutettuja

juomia päivittäin juovat eivät sairastuneet dementiaan sen todennäköisemmin kuin muutkaan. Tuoreessa amerikkalais-tutkimuksessa käytettiin 11000 yli 70-vuotiaan tietoja.

Päivittäinen kävely

saattaa ehkäistä alaselkikipuja selviää tuoreesta norjalaistutkimuksesta. Tulosten perusteella vähintään 100 minuuttia päivässä kävelevät sairastuvat alaselkikipuun noin viidenneksen epätodennäköisemmin kuin korkeintaan 78 minuuttia päivässä kävelevät.

Lähde: Duodecim

TUKKOINEN NENÄ ON EPÄMIELLYTTÄVÄ

HOIDON EI PITÄISI OLLA

Innovatiivisen Otrivin-pumpun käyttö on helppoa ja miellyttävää. Pumppu sumuttaa tehokkaasti mikropisaroita vain yhdellä peukalon painalluksella ja nämä laskeutuvat nenän limakalvon turvonneille alueille. Sumu tavoittaa nenän tukkoiset osat, minkä ansiosta lääke ei valu nieluun, vaan pysyy nenässä. Pumppua on miellyttävä käyttää, sillä kärki on kaksi kertaa lyhyempi eikä työnnä epämukavan syvälle. Niin yksinkertaista se on!

Lue lisää
www.haleonkatemia.fi

HIENOJAKOINEN SUMU

HELPPOKÄYTTÖINEN

TEHOKAS

Otrivin Säilytysaineeton 0,5 mg/ml ja 1 mg/ml nenäsumute, liuos
Otrivin Menthol Säilytysaineeton 1 mg/ml nenäsumute, liuos

Väikuttava aine: ksylometatsoliinihydrokloridi. **Käyttöaiheet:** Riniitti. Sinuiitti. Lisälääkityksenä välikorvatulehduksessa vähentämään nenä-nielualueen limakalvoturvotusta. Rinoskopia. **Annostus ja antotapa:** Aikuiset ja yli 12-vuotiaat: 1 mg/ml -vahvuista nenäsumutetta tarvittaessa korkeintaan 3 kertaa päivässä enintään 10 päivän ajan. Ei alle 12-vuotiaille. 1-11-vuotiaat: käyttö aikuisen valvonnassa 0,5 mg/ml -vahvuista nenäsumutetta tarvittaessa iästä riippuen 1-2, korkeintaan 3 kertaa päivässä enintään 5 päivän ajan. Ei alle 1-vuotiaille. **Annossuositukset ja käyttöohjeet** ks. valmisteyhteenveto. **Vasta-aiheet:** Yliherkkyys vaikuttavalle aineelle tai apuaineille. Käyttö transsfenoidaalisten leikkausten jälkeen. Karstanuha. Atriofinen nuha. Ahdaskulmaglaukooma. **Varoitukset ja varoimet:** Käyttö varoen potilaille, jotka reagoivat voimakkaasti sympatomimeeteille. Suositeltuja annoksia ja käyttöaikoja ei saa ylittää; liiallinen tai pitkäaikainen käyttö voi aiheuttaa nenän tukkoisuuden lisääntymistä ja/tai nenän limakalvon atrofiaa. Varovaisuutta on noudatettava hoidettaessa sydän- ja verisuonitauti- ja verenpainetautipotilaita (pitkä QT -oireyhtymää sairastavilla voi olla suurempi vakavan rytmihäiriön riski). Varovaisuutta on noudatettava myös kilpirauhasen liikatoiminta-, diabetes-, feokromosytooma- sekä prostatahypertrofiapotilaita hoidettaessa samoin samanaikaisesti tri- tai tetrasyklisiä depressoilääkkeitä käyttäviä potilaita hoidettaessa. Otrivin Menthol Säilytysaineeton -nenäsumute sisältää makrogoliglyserolihydroksistearaattia, joka saattaa aiheuttaa ihoreaktioita. **Yhteisvaikutukset:** Käyttö samanaikaisesti tri- tai tetrasyklisten depressoilääkkeiden tai MAO:n estäjien kanssa. **Raskaus ja imetys:** Ei tule käyttää raskauden aikana. Käyttö imetyksena varovaisuutta noudattaen lääkärin ohjeen mukaan. **Haittavaikutukset:** Yleiset: päänsärky, nenän kuivuminen tai epämiellyttävä tunne nenässä, polttelun tunne, pahoinvointi. Melko harvinaiset: nenäverenvuoto. Hyvin harvinaiset: yliherkkyysreaktio (angioedeema, ihottuma, kutina), ohimenevä näön heikkeneminen, sydämensykkeen epäsäännöllisyys ja tiheneminen. Lue huolella valmisteyhteenveto. Itsehoitölääkkeitä. Perustuu 9.10.2023 Otrivin Säilytysaineeton 1 mg/ml ja Otrivin Menthol Säilytysaineeton 1 mg/ml sekä 15.07.2025 Otrivin Säilytysaineeton 0,5 mg/ml päivätyihin valmisteyhteenvetoihin. **Pakkaukset ja hinnat 15.08.2025 (voh+alv):** Otrivin Säilytysaineeton 0,5 mg/ml nenäsumute 5 ml (7,24 €), Otrivin Säilytysaineeton 1 mg/ml nenäsumute 10 ml (7,99 €), Otrivin Menthol Säilytysaineeton 1 mg/ml nenäsumute 10 ml (9,98 €). Halebion Finland Oy, Energiakuja 3, 00180 Helsinki, puh. 0800 77 40 80, S-posti: mystory.nd@halebion.com. Tavaramerkit ovat Halebion-konsernin omistamia tai sille lisensoituja. ©2025 Halebion-konserni tai lisensoijalla.

3,15M

Nuorten huumekuolemien ehkäisemiseen on myönnetty 3,15 miljoonan euron valtionavustus.

1/5

Lähes viidennes Suomen yli 830 lähiapteekkeista on sivuapteekkeja. Hallitus esittää niiden verovähennyksen poistoa.

89%

Apteekkien kasvokkaisen neuvonnan kokee tärkeäksi 89 % suomalaisista. Lähde: Apteekkariliitto

700

Fimean sivuilla on listattuna 700 lääketta, joissa on nyt saatavuusongelmia. Heinäkuun loppuun mennessä ilmoituksia oli kertynyt liki 1500.

1100

Hepatiitti-C-tartuntoja raportoitiin Suomessa viime vuonna 1 100. Uudella hankkeella pyritään taudin eliminointiin.

Raija Törrönen

Hanna Kauppinen opettaa Itä-Suomen yliopistossa sosiaalifarmasiaa.

TAITAVA OPETTAJA

Hanna Kauppinen palkittiin taitavana opettajana

OPETUSPROVIISORI Hanna Kauppinen Itä-Suomen yliopiston apteekista ja farmasian laitokselta on saanut Vuoden 2025 Taitava opettaja -palkinnon. Perusteluissa todetaan, että Kauppinen opetustyössä korostuvat linjakkaan opetuksen periaatteet, selkeä pedagoginen rakenne ja opiskelijan oppimisen tukeminen. Hänen opetuksensa on käytännönläheistä ja työelämälähtöistä. Kauppinen myös jakaa osaamistaan kollegoille ja rakentaa yhteisöllisyyttä. Kauppinen lisäksi Itä-Suomen yliopisto palkitsi kahdeksan muuta opettajaa.

Lähde: Itä-Suomen yliopisto

SMART
DECISION.
UEF// Pharmacy
uef.fi

Nuoret parasetamolin ostajina

Nuorten lääkemyrkytykset ovat huolestuttavasti lisääntyneet viime vuosien aikana. On hyvin yksilöllistä, miten alaikäinen pystyy ottamaan vastuuta omasta lääkekäytöstään. Vastuu nuoren lääkkeiden käytöstä on huoltajilla. Apteekin toimintatapojen yhtenäistäminen koskien alaikäisten asiakkaiden kanssa noudatettavia periaatteita on tärkeää. Apteekin eri asiointikanavat tulee huomioida yhteisiä toimintatapoja luotaessa. Lääkkeet kannattaa kotona säilyttää lukitussa lääkekaapissa.

JOS NUORI asioi itsenäisesti verkossa ei alaikäisyys välttämättä käy ilmi. Tällöin on suurempi mahdollisuus riskien toteutumiseen kuin apteekkimyymälässä asioitaessa. Neuvonnan toteutumisesta on huolehdittava kaikissa apteekin palvelukanavissa (Eettinen ohje IX). Kirjalliset ohjeet auttavat jokaista työyhteisössä toimimaan tilanteessa sen edellyttämällä tavalla sekä kohtelemaan asiakkaita tasa-arvoisesti (Eettinen ohje IV).

Tilanteeseen on tartuttava. Apteekissa voidaan hyvin perustella parasetamolin annostukseen liittyviä tarkentavia kerta- ja vuorokausiannoskysymyksiä tahattomien vakavien haitta-

seurauksien ehkäisemisellä. Ehkä kyse on huomion hakemisesta ja kuulluksi tulemisesta, ja juuri nuoren kohtaaminen apteekissa ja välittämisen tunne voi pysäyttää asioiden etenevän itsensä vahingoittamiseen.

Apteekissa kaikki työntekijäryhmät voivat pitää huolta, että nuori asiakas saa tarvitsemansa lääkeinformaation. Kassalla voidaan vielä varmistaa, onko lääkkeen annostuksesta keskusteltu farmaseutin kanssa, ja ohjata nuori tarvittaessa farmaseutille. Näin annetaan mahdollisuus ammattilaiselle arvioida tilannetta. Myös apteekin verkkopalveluissa voidaan toteuttaa ostoskoriin perustuvaa riskiperusteista lääkeneuvontaa, vaikka asiakkaan ikää ei tiedetä tai asiakas olisi lähtökohtaisesti kieltäytynyt lääkeneuvonnasta.

Todennäköisesti asiakas tiedostaa ennalta, että apteekissa ohjataan lääkkeen käyttöä, joten hän voi valmistautua vastaamaan odotamiinsa kysymyksiin. Jos lääkkeen turvallisuudesta ja oikeasta käytöstä ei voida varmistua, apteekki voi kieltäytyä myymästä lääkevalmistetta itsehoidossa ja ohjata asiakkaan vastaanotolle. Jos taas väärinkäytön mahdollisuutta itsensä vahingoittamistarkoituksessa ei voida poissulkea, voidaan apteekissa tarjota asiakkaalle esimerkiksi

MIELI Kriisipuhelimen numeroa (avoinna 24 h, p. 09 2525 0111).

**”APTEEKISSA
VOIDAAN TEHDÄ
TARKENTAVIA
KYSYMYKSIÄ.”**

HERÄTTIKÖ KANNANOTTO AJATUKSIA TAI MIELIPITEITÄ?

Ammattieettiselle neuvottelukunnalle voi lähettää kannanottopyyntöjä apteekkitoimintaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä (apteekit@apteekkariliitto.fi). Neuvottelukuntaan kuuluvat dosentti, yliopistotutkija **Janne Nikkinen** (puheenjohtaja), apteekkarit **Sari Eerikäinen**, **Leena Penttilä** ja **Johanna Salimäki** (pääsihteeri), proviisorit **Johanna Kaasinen** ja Henna Kyllönen (sihteeri) ja farmaseutti **Kirsi Kotokorpi**.

Tourette ja kiihtyneisyys

ASIAKAS APTEEKISSA

Kirjoittajat: Pipsa Himanen, Salla Hänninen
ja Viivi Kaanaa

20-vuotias nainen tulee apteekkiin hakemaan haloperidolia Touretten syndrooman hoitoon ja ibuprofeenia kuukautiskipuihin. Hänellä on lääkemääräys Serenase 1 mg tableteille annostusohjeella yksi tabletti vuorokaudessa sekä Burana 600 mg tableteille annostusohjeella yksi tabletti 3–4 kertaa vuorokaudessa. Keskusteltaessa käy ilmi, että asiakas on kokenut muutaman viikon ajan kiihtyneisyyden tunnetta, ja hän miettii, onko kyseessä uusi tic-oire.

GETTY IMAGES

Motoriset tic-oireet ovat lihasten pakonomaisia liikkeitä.

Touretten syndrooma on neuropsykiatrinen oireyhtymä, joka alkaa lapsuudessa, yleensä 4–6 vuoden iässä. Esiintyvyys pojilla on yksi prosentti ja tytöillä 0,3 prosenttia. Oireet helpottuvat usein aikuisiässä, mutta 10–20 prosentilla sairastuneista on aikuisenakin häiritseviä oireita. Touretten syndrooma on alidiagnosoitu oireyhtymä. Se diagnosoidaan potilaan oirekuvan ja historian perusteella. On yleistä, että potilaalla on Touretten lisäksi myös aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö (ADHD) tai pakko-oireinen häiriö (OCD).

Tic-oireita edeltää ennakkotunne. Motoriset tic-oireet ovat lihasten pakonomaisia liikkeitä. Äänellisiin tic-oireisiin kuuluu erilaisten äänien pitämistä. Joillakin esiintyy myös kiroilua. Kognitiiviset tic-oireet ilmenevät tahattomina ajatuksina. Touretten syndroomaa sairastavat voivat käyttäytyä impulsiivisesti.

Käyttäytymisterapia on keskeinen tic-oireiden hoitomuoto, ja sitä tehdään kahdella eri menetelmällä. Tavankääntämismenetelmässä opetellaan uusi tapa reagoida ennakkotunteeseen. Altistusreaktionestoterapiassa yritetään katkaista tic-oireen ja ennakkotunteen yhteys. Vaikeita tic-oireita voidaan hoitaa myös aivojen syvästimulaatiolla.

Tic-oireita kannattaa hoitaa, jos ne hankaloittavat potilaan elämää. Lääkehoito toteutetaan yksilöllisesti ja YGTSS-lomake (Yale Global Tic Severity Scale) tukee lääkävasteen seurantaa. Lomake on myös yleisin diagnosoinnin apuväline.

”TIC-OIREIDEN HOITOSSA ENITEN NÄYTTÖÄ ON PSYKOOSILÄÄKKEISTÄ.”

”HALOPERIDOLIA KÄYTETTÄESSÄ TULEE TARKKAILLA VAKAVIEN HAITTAVAIKUTUSTEN ILMAANTUMISTA.”

Tic-oireiden hoidossa eniten näyttöä on psykoosilääkkeistä. Oireiden hoitoon voidaan käyttää haloperidolia (Serenase). Lääke vaikuttaa salpaamalla keskushermoston dopamiinireseptoreita, mikä aiheuttaa psykomotorista sedaatiota. Valmisteita on saatavilla tabletteina, injektionesteinä ja oraalisuspensiona. Alle 1 mg:n annokset tulee ottaa oraalisuspensiona.

Haloperidolilla voi olla monenlaisia haittavaikutuksia. Yleisimpiä ovat kiihtyneisyys, univaikeudet, päänsärky, mielen terveysongelmat, huimaus, näköhäiriöt, pahoinvointi ja painon muutokset.

Naisilla myös kuukautishäiriöt ovat mahdollisia haittavaikutuksia. Haloperidolia käytettäessä tulee tarkkailla vakavien haittavaikutusten ilmaantumista. Sitä ei saa käyttää rytmihäiriö-, masennus-, psykoosi-, bakteeri-infektio-, malaria-, pahoinvointi- ja syöpälääkkeiden kanssa. Muista käytössä olevista lääkkeistä tulee kertoa lääkärille.

Muista hoitovaihtoehdoista klonidiinia voidaan käyttää tic-oireiden hoitoon, jos potilaalla on myös ADHD. Se aiheuttaa verenpaineen laskua, minkä takia verenpainetta pitää seurata. Motorisia tic-oireita voidaan lievittää botuliini-injektioilla. Botuliinia voidaan laittaa äänihuu-liin, jolloin ääni käheytyy ja kovaääniset tic-oireet lievenevät.

Ibuprofeeni (esim. Burana, Ibumax) on tulehduskipulääke, joka vähentää prostaglandiinin tuotantoa. Ibuprofeenia saa tablettina, kapselina, geelinä, jauheena ja injektionesteinä. Yleisiä haittavaikutuksia ovat ruoansulatuselimestön haitat. Kuukautiskivun hoidossa ibuprofeenia suositellaan otettavan 400–600 mg kolme kertaa vuorokaudessa ja maksimivuorokausiannos on 3200 mg. ▶

Lähteet:

Duodecim lääketietokanta.
Haettu 28.1.2025. www.terveysportti.fi
Johnson K, Worbe Y, Foote K, Butson C, Gunduz A, Okun M: Tourette syndrome: clinical features, pathophysiology and treatment. *Lancet Neurol* 22(2): 147-158, 2023
Leivonen S, Sourander A, Voutilainen A, Leppämäki S: Touretten oireyhtymä - monimuotoinen sairaus, yksilöllinen hoidon tarve. *Duodecim* 131:1058-642, 2015
Mielen terveysalo: Touretten oireyhtymä. Haettu 28.1.2025. www.mielen terveysalo.fi
Serenase 1 mg tabletit, 10 mg tabletit. Pakkausseloste. Essential Pharma 2024
Suvitie P: Nuoren tytön kuukautiskivut. *Duodecim* 133; (3): 285-91, 2017.
Xu W, Zhang C, Deeb W ym.: Deep brain stimulation for Tourette's syndrome. *Transl Neurodegener* 9:4, 2020

ASIAKKAALLE KERROTTAVAT ASIAT

1

Haloperidoli voi aiheuttaa kiihtyneisyyden tunnetta, joten kyseessä ei todennäköisesti ole uusi tic-oire, vaan mahdollisesti lääkityksen haittavaikutus. Tarvittaessa tulee ottaa yhteyttä lääkäriin.

2

Haloperidoli voi aiheuttaa myös kuukautishäiriöitä, kuten kuukautisten pois jäämistä tai pitkäkestoisia kivuliaita kuukautisia.

3

Haloperidolilla on kohtalainen vaikutus ajokykyyn ja koneiden käyttöön.

4

Mahdollisesta lääkityksen muuttamisesta tai lopetuksesta (asteittain) tulee sopia lääkärin kanssa.

5

Kahta eri tulehduskipulääkettä ei pidä käyttää samanaikaisesti. Kerrotaan maksimiannostus. Vatsaoireiden välttämiseksi voi suositella ottamaan ibuprofeenin ruokailun yhteydessä.

6

Ibuprofeenin käyttö on hyvä aloittaa heti oireiden alkaessa tai 1–2 vuorokautta ennen kuukautisten alkamista. Hoitoa jatketaan, kunnes kipu loppuu.

Kuka muu muka?

PUHEENAIIHE

Ammattiliitto on koko oman alansa äänitorvi. Farmasian alalla eletään nyt suurten muutosten aikaa. Ilman vahvaa liittoa kukaan ei nosta keskusteluissa esiin lääkehoidon ammattilaisten näkökulmaa.

Teksti Tiina Parikka **Kuvitus** Olga Viljakainen

Tuulen suunta on kääntynyt. Vain pari vuotta sitten kannettiin vielä huolta farmaseuttisen henkilöstön työvoimapulasta etenkin avoapteekeissa. Nyt muutosneuvottelut ovat vyöryneet hyvinvointialueilta teollisuuteen, ja pian ne voivat olla arkipäivää myös avoapteekeissa.

Tämä tiedostetaan myös sosiaali- ja terveysministeriön niin sanotun apteekkitaloussesityksen kohdassa Työllisyysvaikutukset: *Ehdotetuilla muutoksilla voidaan katsoa todennäköisesti olevan heikentäviä vaikutuksia henkilökunnan työllisyyteen, koska apteekit*

MAIJA PIRTTIJÄRVI

Maija Pirttijärvi kertoo, että liitto on syksyn aikana antanut monia lausuntoja.

voisivat sopeuttaa liiketoimintaansa henkilöstön lomautuksilla tai irtisanomisilla. Tällaisten toimenpiteiden vaikutukset apteekkien palvelutasoon ja neuvontaan olisivat riippuvaisia apteekin henkilökuntarakenteesta sekä siitä, kuinka suuri henkilöstön vähennystarve apteekkeihin kohdistuisi. On myös mahdollista, että henkilöstön työoloihin vaikuttava kiire voisi lisääntyä, jolloin lääkeneuvonnan antaminen voisi vaikeutua. Henkilöstömäärän vähentyminen voisi myös vaikuttaa apteekkityön houkuttelevuuteen.

Se, että asia on tiedostettu ja avoimesti nostettu selvityksessä esiin, on aika pieni lohtu.

– Olemme ottaneet kantaa esitykseen, ja vaikka lausunnoissamme kärki on asiakkaiden lääkitysturvallisuuden varmistamisessa, on meidän kannassamme tietenkin aina mukana työntekijöiden näkökulma, Farmasialiiton puheenjohtaja **Maija Pirttijärvi** sanoo.

Muitakin lausuntoja on heti alkusyksystä jätetty. Liitto on ottanut kantaa yleisiin työehtojen muutoksiin.

– Irtisanomisaikoihin ja perusteisiin on ehdotettu muutoksia. Myös määräaikaissuuksia saisi hallituksen esityksessä kettua nykyistä enemmän. Olemme tehneet hartiavoimin töitä, jättäneet kannanottoja ja osallistuneet keskusteluun. Tärkeintä on, että pidämme nyt yhtä, Pirttijärvi korostaa.

Epävarmuus näkyy yhteydenotoissa. Työsuhdeneuvontaan tulee yhä enemmän

kyselyjä siitä, mitkä ovat työntekijöiden oikeudet ja mikä on työntekijän suoja muutostilanteissa.

Työsuhteasiantuntija **Henna Linnoinen** muistuttaa, että nopein ja joustavin tapa epäselvien tilanteiden ratkaisemisessa on kääntyä oman työpaikan luottamushenkilön puoleen.

– Usein arkiset erimielisyydet ratkaavt keskustelulla luottamushenkilön kanssa. Luottamushenkilö tuntee parhaiten työpaikan käytännöt, ja hänellä on tieto siitä, miten asioiden kuuluu työehtosopimuksen puitteissa mennä. Tarvittaessa toki olemme liitosta apuna, Linnoinen muistuttaa.

Usein kysymys voi olla inhimillisestä erehdyksestä tai virheestä, ja asia korjaantuu keskustelemalla.

Tyypillisiä arkisia kysymyksiä ovat lomien ja arkipyhien vaikutukset työvuoroihin. Niihin saa nopeiten ja parhaiten vastauksen luottamushenkilöltä.

– Hyvinvointialueilla mietittyvät juuri nyt palkka-asiat. Myös teollisuudesta tulee aiempaa enemmän kysymyksiä etenkin muutosneuvottelujen yhteydessä. Moni haluaa myös tarkistuttaa työsuhteenensa ennen allekirjoitusta, Linnoinen kertoo.

Farmasialiitto kouluttaa apteekkien farmaseuttisen henkilöstön luottamushenkilöt.

HENNA LINNOINEN

Työsuhteasiantuntija Henna Linnoinen neuvoo ongelmatilanteessa ensin kysymään työpaikan luottamushenkilöltä.

SANNA PASSI

Farmasialiiton koulutuspolitiikan ja uraneuvonnan asiantuntija Sanna Passi kertoo, että uravalmennuksen kysyntä on kasvanut merkittävästi.

– Meillä on peruskoulutuksen lisäksi tarjolla erilaisia jatkokoulutuksia, yksittäisten asioiden lyhytkursseja ja tietojen päivituskoulutusta aina, kun työehtosopimus vaihtuu. Luottamushenkilöt voivat olla meihin yhteydessä ja varmistaa asioiden oikeellisuuden, Linnoinen muistuttaa.

Hyvinvointialueilla luottamushenkilöt ovat JUKOn kouluttamia.

Ilman luottamushenkilöä jokainen työntekijä vastaa itse itsestään eikä välttämättä aina tiedä kaikkia oikeuksiaan. Luottamushenkilöllä on myös irtisanomissuoja muutosneuvotteluissa. Sen turvin luottamushenkilö voi puolustaa kollegoitaan ilman, että hänen tarvitsee pelätä oman paikkansa puolesta.

– Jos luottamushenkilöä ei ole, henkilöstö yleensä valitsee neuvotteluihin oman edustajansa. Hänellä ei kuitenkaan ole liiton antaman koulutuksen tuomaa tietoa, Linnoinen muistuttaa.

Oma ura mietityttää. Farmasialiiton koulutuspolitiikan ja urapalveluiden asiantuntija **Sanna Passi** käynnisti urapalvelut Farmasialiitossa kahdeksan vuotta sitten. Palveluiden kysyntä on viime vuosina kasvanut merkittävästi.

– Työttömyys farmasian alalla ei vielä ole merkittävästi lisääntynyt, mutta uuden työn haku on yhä useammalla noussut ajankohtaiseksi pohdinnaksi, kun muutosneuvottelut ovat lisääntyneet. Toisaalta epävarma tilanne voi saada myös ennalta varautumaan tai pohtimaan omaa tilannetta, Passi sanoo.

”Olin vaativassa ja vastuullisessa asemassa työpaikallani. Jäin kesäksi perhevapaalle. Kun palasin syksyllä töihin, työnantaja irtisanoi työsopimukseni heti ensimmäisenä päivänä vedoten työtehtävien laiminlyöntiin, johtamisen ongelmiin ja muihin virheisiin.

Otin Farmasialiittoon yhteyttä. Työsuhdeneuvoja lähti selvittämään irtisanomispuutteen laillisuutta. Asiassa ei tarvinnut koskaan edetä oikeudenkäyntiin saakka, vaan asia sovittiin työnantajan kanssa neuvottelujen tuloksena.

Sain korvauksia ja työllistymistä edistävän (positiiviset arviot työsuorituksesta) työtodistuksen liiton avustuksella.”

”Hain uutta työpaikkaa ja minulle tarjottiin määräaikaista työtä. Sain työsopimuksen tutustuttavaksi etukäteen. Siinä määräaikaisuuden perusteeksi oli kirjattu ”työntekijän sopivuuden arviointi”. Tämä vähän epäilytti minua, ja kysyin asiaa Farmasialiitosta.

Minulle kerrottiin, että sopivuuden arviointia varten on koeaika, eikä tällaisella syyllä voi työnantajan aloitteesta tehdä määräaikaista sopimusta. Otin asian puheeksi uuden työnantajan kanssa, ja työsopimus muutettiin toistaiseksi voimassa olevaksi.”

Farmasialiiton urapalveluihin kuuluu paljon omatoimisesti hyödynnettävää aineistoa. Tarjolla on esimerkiksi verkkovalmennuksia, webinaareja ja tekoälyneuvoja, jonka kanssa voi pallorella asioita.

- Valmiiden itseopiskelumateriaalien avulla pääsee jo pitkälle urasuunnittelussa ja työnhaussa. Kun perusasiat ovat hallussa, henkilökohtaisessa valmennuksessa voidaan keskittyä tarkemmin juuri niihin asioihin, joissa tarvitsee tukea - esimerkiksi työhakemuksen viimeistelyyn, LinkedIn-profiilin kehittämiseen, CV:n hiomiseen tai urasuunnitteluun, Passi sanoo.

Valmennuksessa lähdetään liikkeelle osallistujan omista odotuksista, ja ratkaisuja etsitään yhdessä keskustellen.

- Joskus käy myös niin, että uusia uramahdollisuuksia kartoittamaan tullut henkilö oivaltaa keskustelujen myötä, että nykyinen työ onkin juuri nyt paras vaihtoehto omaan elämäntilanteeseen, Passi kertoo.

”Minulla oli jäänyt palkkoja saamatta sairausajalta. Työnantaja oli sitä mieltä, ettei minulla ollut työehtosopimuksen mukaan oikeutta palkkaan sairausajalta.

Otin yhteyttä Farmasialiiton työsuhdeneuvontaan, ja he selvittivät palkkasaatavia koskevan vaatimuksen perusteluja. Perusteita jättää sairausajan palkkaa maksamatta ei ilmennyt. Lopulta asia saatiin työnantajan kanssa sovittua ja sain palkan viivästyskorjauksen kanssa.”

Palveluille on siis tarvetta. Maija Pirttijärveä kuitenkin huolettaa ammattiyhdistysliikkeistä käydyin yleisen keskustelun sävy.

- Hallituksen työmarkkinajärjestelmää rapauttavat toimenpiteet vaikuttavat siihen, miten ammattiyhdistysliikkeistä puhutaan julkisuudessa. Se taas vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja haluun kuulua ammattiliittoihin, Pirttijärvi sanoo.

Hän muistuttaa, että Farmasialiitto on juuri niin suuri tai pieni kuin sen jäsenmäärä on.

- Tarvitsemme jäsenistön tuen, jotta voimme tarjota palveluja ja tehdä farmasian alan ammattilaisten ääntä kuuluvaksi, Pirttijärvi toteaa.

Tuki ei ole pelkästään taloudellinen tuki jäsenmaksun kautta, vaikka liiton toiminta jäsenmaksuvaroin rahoitetaan.

- Jotta saamme keskusteluissa ja kannanotoissa esiin suuren farmasiajoukon äänen, tarvitsemme jäseniltä myös tietoa, ajatuksia ja vinkkejä, Pirttijärvi sanoo.

Tätä jäsenten kentältä tuomaa tietoa liiton työntekijät hyödyntävät neuvotteluissa ja kannanotoissaan. Isojen apteekkialan muutosten lisäksi Farmasialiiton edustajat osallistuvat esimerkiksi hyvinvointialueilla tulevaisuuden osaamistarpeita ja siitä maksettavaa korvausta koskevaan keskusteluun.

- Jos me emme ole kertomassa farmasian alan ammattilaisten näkemystä, ei sitä kukaan muukaan kerro. Esimerkiksi tämän hetken apteekkitalouden muutosten vaikutukset yhteiskuntaan, asiakkaisiin ja työntekijöihin voivat täysin ymmärtää vain lääkeshoidon asiantuntijat. Jos heitä ei ole mukana

keskustelussa, silloin lääkitysturvallisuus vaarantuu, Pirttijärvi huomauttaa.

Farmasialiitto on näistä asioista pitkälti samaa mieltä työnantajapuolen kanssa, mutta tuo lisäksi esille työntekijöiden näkökulman.

- Jos me emme sitä tee, ei tee kukaan muukaan! ▶

TYÖSUHDE-NEUVONNALLE KYSYNTÄÄ

FARMASIALIITON työsuhdeneuvontaan on tänä vuonna heinäkuun loppuun mennessä tullut 1 425 yhteydenottoa.

YHTEYDENOTOT jakautuivat sektorien mukaan seuraavasti:

- Apteekki 1 166
- Teollisuus ja tukkukauppa 128
- Hyvinvointialueet 73
- Yrittäjät 11
- Valtio 6
- Yliopisto 2
- Muut ja ei tietoa 40

VIIME VUONNA liiton työsuhdeneuvontaan tuli 2 306 yhteydenottoa.

SANDOZ

Sandoz on erikoistunut rinnakkaislääkkeisiin ja biosimilaareihin, jotta yhä useammalla olisi mahdollisuus tarvitsemaansa lääkahoitoon, terveempään arkeen ja toiveikkaampaan huomiseen.

Me Sandozilla toimimme globaalisti ja palvelemme paikallisesti

Sandozin lääkkeillä hoidetaan vuosittain 900 miljoonaa potilasta yli 100 maassa.¹ Suomessa sandozlaisia on reipas ja asiantunteva ydintiimi. Palvelemme teitä apteekkilaisia joustavasti ja henkilökohtaisesti.

Hyvä kumppanuus rakentuu yhdessä tekemisestä, luottamuksesta ja avoimesta keskusteluyhteydestä – niin meillä kuin maailmallakin.

1. Sandozin vuosikertomus, Annual report 2024.

Osaamisen kehittämisen kysely toteutettiin Farmasialiiton jäsenille keväällä 2025. Siihen vastasi 599 henkilöä. Edellinen kysely tehtiin vuonna 2019.

Osaamisen kehittäminen vaatii esihenkilön tukea

TYÖELÄMÄ

Lähes kolme neljäsosaa farmasian ammattilaisista kokee mahdollisuutensa osaamisen kehittämiseen hyviksi tai melko hyviksi. Suurin este omaan osaamisen kehittämiseen on ajan puute. Esihenkilötyön merkitys korostuu osaamisen kehittämisen mahdollistajana.

MILLAISEKSI KOET MAHDOLLISUUTESI OSAAMISEN KEHITTÄMISEEN?

VASTAAJISTA

- 64 % osallistui täydennyskoulutukseen 2 päivää tai alle vuoden 2024 aikana.
- 43 % vastaajista koki täydennyskoulutuksen määrän olleen riittävä.
- 45 % koki, ettei koulutuksen määrä ollut riittävä ja 12 % ei osannut ottaa kantaa asiaan.
- 89 % vastaajista, jotka kokivat täydennyskoulutuksen määrän riittämättömäksi, oli osallistunut täydennyskoulutukseen 2 päivää tai alle.

KOLME SUURINTA SYYTÄ LIIAN VÄHÄISELLE TÄYDENNYSKOULUTUKSELLE?

64 %

Oma aika ei riitä työajalla

48 %

Esihenkilö/työnantaja ei tue osaamisen kehittämistä

30 %

Koulutuksen/webinaarin hinta

Vastaajista, joiden esihenkilö ei tue osaamisen kehittämistä, 89 % osallistui täydennyskoulutukseen 2 päivää tai alle.

Osaamisen kehittämistä pidetään tärkeänä

VASTAAJISTA 84 % piti osaamisen kehittämistä tärkeänä, 15 % melko tärkeänä ja 1 % ei kovin tärkeänä. Osaamisen kehittämiseen omaa aikaansa oli valmis käyttämään 88 % proviisoreista ja 78 % farmaseuteista (vuonna 2019 proviisoreista 93 % ja farmaseuteista 84 %). 86 % vastaajista oli erittäin tai melko tyytyväisiä osaamiseensa.

KOLME SUURINTA SYYTÄ, MIKSI EI OLLA VALMIITA KÄYTTÄMÄÄN OMAA AIKAA OSAAMISEN KEHITTÄMISEEN

Vastaaja pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon

71%

Energiaa ei riitä työpäivän jälkeen

39%

Harrastuksiin kuluva aika

35%

Työajat

KUN MIETIT OSAAMISTASI JA SIIHEN KOHDISTUVIA TYÖELÄMÄN VAATIMUKSIA, MITEN SEURAAVAT VÄITTÄMÄT SOPIVAT SINUUN?

Osaamiseni on työelämän kehitykseen ja muutokseen nähden riittävällä tasolla

Pystyn nykyisellä osaamisellani mukautumaan työelämän muutoksiin

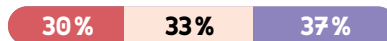
Tulen tarvitsemaan uutta osaamista lähivuosien aikana

Tiedän millaista osaamista tulen tarvitsemaan lähivuosien aikana

Tarvisisin nykyisiin tehtäviini uutta osaamista tällä hetkellä

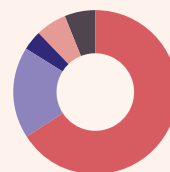

Uuden osaamisen hankkiminen ahdistaa/stressaa minua

● Erittäin huonosti tai huonosti ● Kohtalaisesti ● Hyvin tai erittäin hyvin N. 598

TAUSTATietoJA VASTAAJISTA

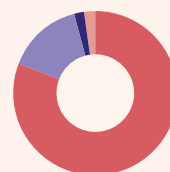
TYÖPAIKKA

- apteekissa 66 %
- hyvinvointialueilla 18 %
- Kelassa, Fimeassa tai muussa valtion työpaikassa 4 %
- lääketeollisuudessa, lääketukku-kaupassa tai bioteknologian alan yrityksessä 6 %
- muu tilanne 6 %

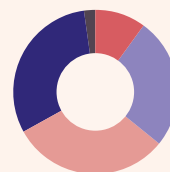
AIKA NYKYISESSÄ TYÖPAIKASSA

- alle vuoden 9 %
- 1–3 vuotta 17 %
- 4–10 vuotta 24 %
- 11–20 vuotta 22 %
- yli 20 vuotta 28 %

TUTKINTO

- farmaseutti 81 %
- proviisori 15 %
- farmasian tohtori 2 %
- lääkealan erikoiskoulutettu maisteri 2 %

VALMISTUMISVUOSI

- ennen vuotta 1990 10 %
- 1990–1999 26 %
- 2000–2009 31 %
- 2010–2023 31 %
- 2024– 2 %

Yhdessä osaamista kehittämään

FARMASIAN ammattilaiselle ammatillinen kehittyminen ja osaamisen ylläpitäminen ovat eettisiä ja lakisääteisiä velvollisuuksia. Farmasian ala muuttuu ja kehittyy jatkuvasti, ja osaamisen kehittäminen on olennainen osa työtämme. Vain ajantasaisella osaamisella voimme turvata potilasturvallisuuden.

Tuoreen kyselyn tuloksista käy ilmi, että meillä on edelleen tehtävää osaamisen kehittämisessä. Sen tärkeyttä ei voi korostaa liikaa. Täydennyskoulutukseen osallistumisen määrä työajalla on liian alhainen, ja tähän meidän tulee alana yhdessä reagoida. Osaamisen kehittäminen on sekä työnantajan että työntekijän vastuulla.

VASTAAJAT KAIPASIVAT tukea siihen, milaista osaamista lähivuosien aikana tarvitaan. Farmasian ammattilaisten rooli on muuttunut aiempaa kliinisemmäksi, ja tämän osaamisen kehittämiseen suuntaavat toimet vievät asiakastyötä tekeviä oikeaan suuntaan. Toisaalta vastavalmistuneilla farmaseuteilla on lääkehoidon arvioinnin (LHA) asiantuntijuus, joten tästä on muodostunut farmasian osaamisen perustaso. Monen farmasian ammattilaisen työnkuvassa myös lääkitysturvallisuus on keskeisessä roolissa.

Farmasialiitto rakentaa syksyn 2025 aikana verkkosivuilleen osion osaamisen kehittämiseen. Sinne koetaan edellä mainittuihin

osaamisiin liittyviä itsearviointimittaritietoja, joiden pohjalta voi suunnitella omaa osaamisen kehittämistä. Sivuille tulee myös ohjeistusta, mitä osaamisen kehittämisessä kannattaa huomioida. Urapalveluista voi saada myös henkilökohtaista ohjausta osaamisen kehittämiseen.

ESIHENKILÖTYÖN MERKITYS osaamisen kehittämisessä on merkittävä, joten osaamisen johtamiseen farmasian alalla on panostettava ja esihenkilöitä on tuettava tässä työssä. Tulosten mukaan apteekkarinvaihdostilanteet aiheuttavat apteekkeissa notkahduksen osaamisen kehittämisessä. Tähän tilanteeseen tulee reagoida. Esihenkilötyötä ja apteekkarinvaihdostilanteita pystymme tukemaan nimeämällä jokaiseen apteekkiin *koulutusproviisorin*, jonka vastuulla on osaamisen kehittäminen.

Halukkuus käyttää omaa aikaa osaamisen kehittämiseen on vähentynyt vuodesta 2019. Tämä kuvanee tämän päivän työelämää, joka imee mehut työntekijöistä työpäivän aikana.

Vastaajat kokivat osaamisensa olevan työelämän kehitykseen ja muutokseen nähden pääsääntöisesti riittävällä tasolla. He myös kokivat nykyisellä osaamisellaan pystyvänsä mukautumaan työelämän muutoksiin. Näitä tuloksia voidaan pitää hyvinä.

SANNA PASSI

**Farmasialiiton
koulutuspolitiikan ja
urapalveluiden asiantuntija**

Uhka vaanii verkossa

KOTILÄKSYT

Teksti Leila Mehto

Kyberturvallisuuden uhkataso on lyhyellä aikavälillä noussut. Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta on kiinnostavia kohteita monenlaisille verkossa toimiville rikollisille. Näin arvioi proviisori **Hannes Niinikoski** Lapin hyvinvointialueelta. Niinikoski puhuu kyberturvallisuudesta Sote-farmasian koulutuspäivässä 28. lokakuuta. Päivän teemana on *Lääkehuollon huoltovarmuus ja toimintavarma sairaala-apteekki*, ja sen aikana kuullaan useita luentoja.

Miksi sosiaali- ja terveydenhuolto on kyberrikollisten kannalta kiinnostava kohde? Hannes Niinikoski löytää useita syitä.

– Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteiskunnan kannalta kriittisenä toimialana voi kiinnostaa valtiollisia tai muita toimijoita, jotka haluavat rapauttaa yhteiskuntaa. Suomen Nato-jäsenyys on lisännyt valtiollisten toimijoiden kiinnostusta Suomea kohtaan. Myös perinteiset rikolliset ovat siirtyneet entistä enemmän verkkoon ja pyrkivät hankkimaan esimerkiksi potilastietoja kiristystä varten.

Niinikoski mainitsee potentiaalisena uhkana myös tiedustelutoi-

minnan, jonka kautta voidaan pohjustaa ammattimaisia lääkevarkauksia.

Hyvä asia Niinikosken mielestä on se, että kyberuhkiin on varauduttu aiempaa paremmin. Turvallisuuskulttuuri on kehittynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja esimerkiksi kaksivaiheinen tunnistautuminen alkaa olla arkipäivää. Kansallisen tason varautumisesta kertoo esimerkiksi se, että liikenne- ja viestintäministeriöön perustettiin vuoden 2023 alusta valtion kyberturvallisuusjohtajan virka.

– Myös omassa organisaatiossani Lapin hyvinvointialueella uhkia tunnistetaan ja niihin koulutetaan aiempaa paremmin. Henkilöstöä opetetaan esimerkkien avulla tunnistamaan tietojenkäsitteilyviestejä.

Niinikoski kuvailee kyberturvallisuutta eräänlaiseksi liikkuvaksi maaliksi, jossa uhkakuvat muuttuvat jatkuvasti. Organisaatioiden tehtävänä on pysyä kehityksessä mukana ja huolehtia järjestelmien turvallisuudesta sekä ajantasaisista päivityksistä. Organisaatioilla pitäisi myös olla testatut käytännöt häiriötilanteiden varalle. ▶

HANNES NIINIKOSKI

KYBERTURVALLISUUSVINKIT TYÖNTEKIJÄLLE

NOUDATA OHJEITA

Noudata aina organisaation tietoturvaohjeita ja osallistu koulutuksiin. Tee järjestelmäpäivitykset ajallaan.

OLE VAROVAINEN

Mieti, missä ja miten siirrät arkaluontoisia tietoja. Älä avaa linkkejä tai liitteitä, joiden turvallisuudesta et ole varma.

HUOLEHDI SALASANOISTA

Käytä uniikkeja salasanoja. Varo erityisesti työpaikan salasanan käyttämistä vapaa-ajan ohjelmistojen avaamisessa.

MUISTA VARMUUSKOPIOINTI

Varmista, että tärkeät tiedot on varmuuskopioitu ja ne ovat käytettävissä, vaikka järjestelmä olisi haavoittunut.

– JOS ja kun nanolääkkeet yleistyvät, ne vaikuttavat myös farmasian ammattilaisten toimenkuvaan, ennakoii farmaseuttisen kehityksen professori Jessica Rosenholm.

Pieni on kaunista

KUTSUVIERAS

Farmaseuttisen kehityksen professori Jessica Rosenholm tutkii nanopartikkeleja, jotka saattavat mullistaa farmasian. Nanolääkkeillä pyritään löytämään hoitoja sairauksiin, joihin ei ole tällä hetkellä parannuskeinoja.

Teksti Matti Välimäki Kuvat Ilari Välimäki

Koolla ON väliä. Äärettömän pienet, alle mikrometrin kokoiset nanopartikkelit ovat saaneet jo paljon aikaan ja lisää on luvassa. Åbo Akademin farmaseuttisen kehityksen professori **Jessica Rosenholm** kertoo, että pienen kokonsa takia nanopartikkelit voivat mennä myös sinne, mihin isommilla molekyyleilla ei ole asiaa.

– Nanopartikkeli pystyy kulkemaan elimistössämme juuri haluttuun kohtaan, tunkeutumaan solun seinämän läpi ja vapauttamaan solussa sisälleen pakatun lääkeaineen.

Rosenholmia kiinnostavat nanopartikkelien mahdollisuudet muun muassa suuren

terveysuhan, mikrobiresistenssin torjunnassa.

Mikrobiresistenssissä vaikkapa bakteeri on kehittänyt vastustuskyvyn lääkkeelle, joka normaalisti tappaisi sen tai estäisi sen kasvun.

– Monet vanhat antibiootit ovat lakanneet toimimasta, joten tarvitsemme uusia lääkkeitä. Nanolääkkeen nanopartikkeli voisi pienen kokonsa avulla päästä bakteerin suojamuurista läpi.

Nanolääkkeillä pyritään löytämään hoitoja sairauksiin, joihin ei tällä hetkellä ole parannuskeinoja. Nanoteknologialla voidaan kehittää myös esimerkiksi geeniterapiassa käytettäviä yksilöllisiä täsmälääkkeitä.

Rosenholm johtaa Åbo Akademin huippuyksikköä, jonka ideana on kehittää mikrobien

puolustusmekanismin murtamiseen kykeneviä nanopartikkeleita, joihin pakattaisiin jo hyväksytyjä antibiootteja tai -mikrobilääkkeitä.

Rosenholmin tutkimusryhmä on mukana myös EU-hankkeessa, jonka tavoitteena on luoda lääkekuljettimia, jotka pystyisivät ylittämään elimistömme veri-aivoesteen.

- Veri-aivoesteen läpimeneminen voisi tarjota uusia mahdollisuuksia esimerkiksi Alzheimerin taudin ja Parkinsonin taudin kaltaisten aivosairauksien hoitoon.

Mikään uusi keksintö nanolääkkeitä eivät ole: Ensimmäinen teknologiaa hyödyntävä tuote tuli markkinoille jo 90-luvulla. Tällä hetkellä nanolääkkeiksi laskettavia tuotteita on noin sata, suurin osa näistä on syöpälääkkeitä.

Rosenholm kertoo, että parikymmentä vuotta sitten nanolääkkeistä puhuttiin paljon, mutta koska lääkekehitys on hidasta ja kallista, hype ehti välillä jo hieman laantua. Nyt nanolääkkeet ovat taas pinnalla.

- Nanolääkkeet alkoivat taas kiinnostaa covid-pandemian takia. Ensimmäiset koronälääkkeet olivat nimenomaan nanolääkkeitä. mRNA-pohjaisissa koronarokotteissa mRNA-molekyylit on pakattu sitä suojaavan lipidin nanopartikkelin sisälle niin, että molekyylit selviävät aina solun sisälle asti.

Rosenholm selittää, että DNA ja RNA, sekä toisaalta proteiinipohjaiset lääkeainemolekyylit kuten entsyymit ja vasta-aineet, ovat hyvin herkkiä molekyylejä ja niistä on vaikea valmistaa toimivia lääkkeitä. Niistä ei voi esimerkiksi valmistaa tablettia ja olettaa, että tämä toimisi.

Tekoälyn kehittyminen on antanut nanolääkkeille vauhtia. Tekoälyn avulla pystytään luomaan nopeasti lukemattomia erilaisia nanopartikkeleita, ja niitä voidaan myös testata alkuvaiheissa ilman eläinkokeita.

Rosenholm mainitsee, että nanopartikkeleita voidaan hyödyntää myös esimerkiksi diagnosoinnissa.

- Nanopartikkeli voidaan pakata kuvantamisaineella ja ohjata kulkemaan elimistösämme jälleen juuri siihen kohtaan, mistä halutaan tarkka kuva.

Jos ja kun nanolääkkeet yleistyvät, ne vaikuttavat myös farmasian ammattilaisten toimenkuvaan. Nanolääkkeet annetaan tällä hetkellä pääsääntöisesti suonensisäisesti.

- Saattaa olla, että farmasian ammattilaisetkin tarvitsevat uutta tietoa ja valmiuksia esimerkiksi lääkkeiden antamiseen liittyen. Mitään tarkempaa tästä on kuitenkin vielä vaikea sanoa.

Rosenholm tekee tutkimustyötä kansainvälissä verkostoissa, joissa on mukana monien eri alojen ammattilaisia.

- Farmasian ammattilaisten lisäksi huipputyksikössämme on mukana esimerkiksi materiaali-insinöörejä ja it-alan ammattilaisia.

Rosenholm on itse taustaltaan diplomi-insinööri ja tekniikan tohtori. Diplomityössään hän tutki ja kehitti lääkeainekuljettimiksi sopivia niin sanottuja meso- huokoisia materiaaleja (huokoskoko 2–50 nanometriä) ja siirtyi sitten fyysis-kemian väitöskirjassaan kokonaan nanoluokkaan.

Rosenholmin repertuaariin kuuluu esimerkiksi niin sanottu mikrofluidistiikka. Menetelmällä voidaan valmistaa hyvin erilaisia nano- ja mikropartikkeleita ja se taipuu myös hybridimateriaalien valmistukseen. Hybridimateriaalissa mukana voi olla erilaisia lääkeainemolekyylejä, tai sen avulla voidaan tehdä vaikkapa yhdistelmähoitoa, johon kuuluu lääkeshoidon lisäksi valoterapiaa.

Vuosi sitten Rosenholmille myönnettiin professori E.J. Nyströmin 30 000 euron palkinto merkittävästä työstä farmasian ja lää-

PINNALLA NYT

NANOLÄÄKKEITÄ

kehitetään sairauksiin, joihin ei ole vielä hoitoa, sekä toisaalta henkilökohtaisiksi täsmälääkkeiksi. Nanolääkkeillä voi olla mahdollisuuksia myös mikrobi-resistenssin torjunnassa.

NANO-PARTIKKELI

voi kuljettaa haluttuun kohtaan elimistössämme myös kuvantamisainetta, mikä auttaa sairauksien diagnosoinnissa.

TEKOÄLYN

avulla voidaan kehittää ja testata nopeasti valtava määrä erilaisia nanopartikkeleita tai uusia lääkeainemolekyylejä. Tekoälyn myötä myös tarve eläinkokeille vähenee.

Tekoälyn kehittyminen on antanut nanolääkkeille vauhtia.

ROSENHOLMIN LEMPIVARIÄ ei ole vaikea arvata. Pinkki näkyy vaatteissa, autossa ja sen sisutuksessaakin.

– VIERASTAN turhaa tärkeilyä ja pönöttämistä. Elämässä pitää olla rentoutta ja huumoria, sanoo Jessica Rosenholm.

ketieteellisen kemian alalla. Perusteluissa mainittiin myös, että hänen väitöskirjansa aloitti uuden tutkimussuunnan lääkeainealanostelun alueella.

Rosenholm kertoo hakeutuneensa aikoinaan Åbo Akademiin ja insinööriopintojen pariin, koska oli kuullut, että siellä olivat parhaimmat opiskelijabileet.

– Kiinnostuin sitten myös farmasiasta. Tohtorin opintojen takia ehdin tosin suorittaa vain noin 17 farmasian kurssia.

Värillä ON väliä. Jessica Rosenholm on tehnyt mittavan tieteellisen uran, mutta hänet tunnetaan akateemisen maailman ulkopuolellakin värikkäänä persoonana. Rosenholmin tapauksessa väri on nimenomaan pinkki.

Professori pukeutuu pinkkiin ja ajee kesäisin vaaleanpunaisella Porschella. Hänen työhuoneensa hyllyillä on pinkkejä pehmoeläimiä ja seinillä Hello Kitty -julisteita. Mukana on myös huoneentaulu, jossa lukee: *Pink is not a colour, it's an attitude.*

– Ehkä olen eräänlainen wannabe-ikinuori. Vierastan turhaa tärkeilyä ja pönöttämistä. Elämässä pitää olla rentoutta ja huumoria.

Rosenholmin mieleen tulee tapaus, kun hän oli saanut tehtäväkseen perehdyttää uutta professoria talon tavoille ja vei tämän opiskelijabileisiin.

– Kerroin, että meidän professorien pitää säännöllisesti nolata itsemme opiskelijoiden edessä, jotta opettajien arvovalta vastaavasti kasvaa, hän naurahtaa. ▶

Yhteiset haasteet

4 X YHTEISTYÖTÄ

Farmasian alan ammattilaisia puhuttavat samat asiat Pohjoismaissa, Euroopassa ja ympäri maailmaa.

Koonnut Tiina Parikka

1

POHJOISMAISSA YHTEISTÄ POHDINTAA PALKOISTA

Nordisk Farmaceut Union (NFU) kokoontui vuosittaiseen tapaamiseensa kesäkuun alussa. Tänä vuonna järjestelyvastuu oli ruotsalaisilla ja tapaamiseen Tukholmassa osallistuivat Farmasialiiton lisäksi Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin sisarliittojen puheenjohtajat ja toiminnanjohtajat. NFU:n tapaamisissa keskustellaan ajankohtaisista ammatillisista ja työmarkkinatoimintaan liittyvistä aiheista. Usein havaitaan, että työskentelemme hyvin samankaltaisten asioiden parissa. Kokemusten ja tietojen vaihtaminen on mielenkiintoista ja antoisaa. Tämän vuoden tapaamisessa muun muassa vertailtiin farmasian eri sektoreiden palkkauksia sekä keskusteltiin farmasian ammattilaisten tehtävistä.

2

SAIRAALAFARMASISTEJA RIITTÄVÄSTI KLIINISEEN TYÖHÖN

Euroopan Sairaala-farmasian järjestön (EAHP) yleiskokous pidettiin Kreikan Thessalonikissa 5.–6. kesäkuuta.

EAHP:n vuosikokouksessa hyväksyttiin tänä vuonna kaksi kannanottoa. Potilasturvallisuuteen keskittyvä kannanotto kutsuu kaikki eurooppalaiset valtiot varmistamaan, että lääkitysturvallisuuden varmistamisen kannalta riittävä määrä sairaala-farmasisteja osallistuu kliiniseen työhön ja että katkeamattoman lääkehoidon prosessiin tarvittava tietotaito ja -järjestelmät ovat käytössä. Toinen kannanotto koskee lääkkeiden saatavuutta.

Access to Medicines -kannanotto korostaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä lainsäädännön ja muun säätelyn antamaa tukea lääkkeiden saatavuuden parantamiselle.

3

YMPÄRISTÖASIAT PUHUTTAVAT TEOLLISUUSFARMASISTEJA

Euroopan teollisuusfarmaseuttien yhdistyksen (EIPG) vuoden 2025 yleiskokous pidettiin toukokuussa Madridissa. Kokouksessa esiteltiin kahden työryhmän raportit – aiheina ympäristön kestävyys sekä teollisuusfarmaseutin muuttuva profiili. Kokouksessa päätettiin EIPG:n strategiasuunnitelma vastaamaan jäsenmaiden edustajien määrittämiä painopisteitä. EIPG:n strategisina tavoitteina 2025–2027 on tehostaa viestintää jäsenmaissa ja EU-tasolla, laajentaa strategisia kumppanuuksia ja järjestää koulutuksia, jotka tukevat uusia osaamisalueita kuten tekoälyn käyttöä, digitalisaatiota ja kestäväää kehitystä. Kokouksessa valittiin järjestölle uusi hallitus. Lisäksi hyväksyttiin Portugali uudeksi jäseneksi EIPG:hen.

4

RESURSSIEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ MAAILMANLAAJUINEN KYSYMYS

International Pharmaceutical Federation (FIP) edustaa yli miljoonaa farmasian ammattilaista ympäri maailmaa. Farmasialiitolla on virallinen edustus valtuustossa, joka on FIP:n ylin päättävä elin. Valtuuston kokous (Council meeting) pidetään vuosittain FIP-kongressin yhteydessä. Kokouksessa muun muassa käydään läpi FIP:n tärkeimpiä teemoja edelliseltä vuodelta, hyväksytään strategia ja päätetään mahdollisista uusista jäsenorganisaatioista. Tanskan Kööpenhaminassa 31.8.–3.9.2025 pidetyn kongressin teemana oli ”Pharmacy Forward: Performance, Collaboration and Health Transformation”. Tämän teeman ympärillä tarkasteltiin esimerkiksi farmasian roolia terveydenhuollossa ja resurssien kestäväää käyttöä.

ANNI SVALA PUHEENJOHTAJAKSI

Euroopan teollisuusfarmasistien kattojärjestö (EIPG) ilmoitti uuden hallituksen valinnasta 11. toukokuuta 2025 pidetyn yleiskokouksen yhteydessä Madridissa, Espanjassa.

Erikoisproviisori **Anni Svala** valittiin EIPG:n puheenjohtajaksi kolmen vuoden toimikaudelle.

Anni Svala tuo EIPG:n toimintaan yli 17 vuoden kokemuksen lääketieteellisyydestä ja lääketukkaupasta. Svala on ollut aktiivisesti mukana EIPG:n toiminnassa vuodesta 2009 alkaen, aloittaen Farmasialiiton Suomen maadelegaattina. Vuonna 2014 Svala valittiin EIPG:n hallituksen koulutus- ja urakysymyksistä vastaavaksi varapuheenjohtajaksi, ja vuodesta 2023 hän on toiminut Eurooppa-asioista vastaavana varapuheenjohtajana.

Hänen pitkäaikainen sitoutumisensa järjestöön kuvastaa hänen vahvaa tahtoaan kehittää teollisuusfarmasian ja farmasistien asemaa, roolia ja työmahdollisuuksia Euroopassa. Päivätyössään Svala toimii Tamro Oyj:ssä laatujohtajana, lääketukkaupan vastuunalaisena johtajana sekä johtoryhmän jäsenenä.

”PYRIN LISÄÄMÄÄN
EIPG:N STRATEGISTA
ENNAKOINTIKYKYÄ JA
VAIKUTTAMISMAHDOLLI-
SUUKSIA SEKÄ TULEMAAN
TAPAHTUMIEN JA
AKTIIVISEN VUOROVAIKU-
TUKSEN KAUTTA
LÄHEMMÄKSI JÄSEN-
JÄRJESTÖJÄ.”

ANNI SVALA

EIPG:n uusi puheenjohtaja.

**MONET
TERVEYDENHUOLLON**
ammattilaiset kääntyvät
Erja Niemen puoleen
etäyhteydellä ympäri
Pirkanmaata. Kun kiperiin
kysymyksiin löytyy
vastaukset, mieli on hyvä
linjan molemmissa päissä.

Luotettavan lääketiedon taitaja

HYVÄ ESIMERKKI

Kun lääkehoidossa tulee vastaan epäselvä tilanne, yksi soitto voi pelastaa päivän – tai jopa potilaan hengen. Lääkeinformaatiofarmaseutti Erja Niemi toimii terveydenhuollon ammattilaisten tukena kysymysten ja ohjeistusten äärellä.

Teksti Mikko Kääriäinen Kuvat Timo Marttila

Lääkeinformaatiofarmaseutti ei palvele potilaita suoraan, mutta hänen tekemällään työllä on suuri vaikutus lääkitys- ja potilasturvallisuuteen. **Erja Niemi** toimii lääkeinformaatiofarmaseuttina neljättä vuotta Suomen toiseksi suurimmassa sairaalassa, Tampereen yliopistollisessa sairaalassa Taysissa.

Niemen tyypillinen päivä on usein itsestä työskenntelyä lääkeohjeiden ja niiden päivittämisen parissa.

– Tai sitten vastailen puhelimeen ja sähköposteihin ympäri Pirkanmaata. Pirkanmaan hyvinvointialueen eli Pirhan yksiköt ovat oppineet hyödyntämään tätä palvelua, ja se tuntuu todella palkitsevalta.

Ennen lääkeinformaatiofarmaseutin toimenkuvan perustamista aiheeseen liittyvät työtehtävät Taysissa olivat käytännössä yhden proviisorin vastuulla muiden töiden ohella.

– Meillä ei ollut varattuna tarpeeksi resurssia. Aihe kuitenkin koettiin tärkeäksi yksiköissä toimivien lääkäreiden ja hoita-

ERJA NIEMEN (keskellä) kollega **Outi Kiviranta** (vasemmalla) oli jutun tekohetkellä perehtymässä Erjan työtehtäviin tulevia sijaistustehtäviä ajatellen. Proviisori **Katja Uljas** on kummankin esihenkilö.

jien palvelemiseksi, kertoo Niemen esihenkilö, proviisori **Katja Uljas**.

Niemen työn ytimessä on ohjeiden laatiminen ja lääketietoon perustuvien kysymysten ratkaiseminen. Hän saa yhteydenottoja laajasti eri yksiköistä: esimerkiksi hoivakodeista, vuodeosastoilta, erikoissairaanhoidosta ja terveysasemilta. Asiantuntijan apu voi helpottaa ja nopeuttaa niin hoitajan kuin lääkärinkin päätöksentekoa.

Kysymykset voivat liittyä esimerkiksi lääkkeiden käyttökuntoon saattamiseen, säilytykseen ja säilyvyyteen tai antoon ja annosteluun muun muassa PEG-letkun kautta. Kysymys voi liittyä myös erikoistilanteeseen, kuten lääkkeen apuaineen soveltuvuuteen allergiselle potilaalle.

– Kerran oli tilanne, jossa erään yksikön hoitaja kysyi, miten noradrenaliinia laimennetaan anafylaksian hoidossa. No, ei mitenkään. Yksikössä oli mennyt adrenaliini ja noradrenaliini sekaisin, Niemi muistelee yhtä esimerkkitapausta.

Lääkehoidon kävelevä tietopankki kuvaa hyvin lääkeinformaatiofarmaseutin roolia. Kaikki tieto toki ei ole ulkomuistissa, vaan apuna ovat esimerkiksi Duodecim Terveysportti ja muutama muu keskeinen kotimainen, joskus ulkomainenkin tietokanta.

Aina kysymys ei ratkea yhdeltä istumalta.

– Silloin otan kysyjän yhteystiedot ylös ja palaan asiaan heti kun olen selvittänyt asian, Niemi toteaa.

Yhdeksi tärkeimmistä lääkeinformaatiofarmaseutin ominaisuuksista Niemi nimeää tarkkuuden ja tiedonhaun hallinnan lisäksi asiakaspalvelutaidon. Apua on myös pitkästä ja monipuolisesta työkokemuksesta; Taysin sairaala-apteekin palveluksessa Niemi on ollut jo 22 vuotta moninaisissa tehtävissä.

”Tässä työssä on hyötyä siitä, että ymmärtää hoitajaslangia.”

– Tässä työssä on suuri hyöty jo siitä, että ymmärtää hoitajaslangia. Muistan hyvin, kun aloitin itse nuorena osastofarmaseutina. Kysymykset ja vastaukset eivät aina ole yksinkertaisia ja tietoa pitää osata soveltaa.

Yksi iso ja merkityksellinen asia Niemen työssä onkin, että voi antaa tukea jostakin asiasta epävarmuutta kokevalle farmaseuttikollegalleen.

– Alku voi olla jännittävää ja raskasta kenelle tahansa osastofarmaseutille, joka on

juuri aloittanut vaikkapa uudella erikoissairaanhoidon osastolla, Niemi sanoo.

Neuvonnan ja opastamisen lisäksi lääkeinformaatiofarmaseutti päivittää ja laatii ohjeita itsekin. Työtä tehdään ajan kanssa ja pieteetillä moniammatillisesti farmasian alan kollegoiden, lääkäreiden ja hoitajien kanssa. Ohjeiden tarkoituksena on yhtenäistää yksiköiden käytäntöjä.

– Minä teen yleensä hahmotelman, ja yhdessä pohdimme sisältöä, jotta lopputulos olisi mahdollisimman selkeä. Työ on tosi hidasta, koska kaikkien käyttäjien näkökulma on otettava huomioon, Niemi kertoo.

Lääkeinformaation asiantuntijuus on omanlaistaan salapoliisityötä senkin vuoksi, että sairaalamaailmassa lääkettä käytetään

usein off-label -tyyppisesti. Toisin sanoen, lääkettä käytetään muulla tavalla kuin sen myyntiluvan mukaiseen käyttöaiheeseen, normaalista poikkeavalla annostuksella tai antoreitillä.

Kun soppaan lisätään vielä erilaiset haittavaikutukset ja potilaiden toisistaan poikkeavat sairaushistoriat, ymmärtää hyvin, miksi lääkeinformaatiofarmaseutti on kysytty henkilö.

Kun ollaan tekemisissä ihmishenkien kanssa, mikään kysymys ei ole toista huonompi. Niemi painottaakin, että lääkeinformaatiofarmaseuttiin voi ottaa yhteyttä hyvin matalalla kynnyksellä.

– Kysyjän ei silloin tarvitse käyttää ylimääräistä aikaa lääkeasian selvittämiseen, vaan hän voi keskittyä esimerkiksi hoitotyöhön.

Kysyä saa ihan mistä vaan

ETÄTYÖ on vielä melko harvinaista farmaseutissa tehtävissä, mutta lääkeinformaatiofarmaseutin roolissa se on mahdollista. Toimenkuva perustettiin samaan aikaan, kun **Erja Niemi** oli muuttamassa Jyväskylään, ja kollega **Outi Kivirannan** rohkeus sai hänet hakemaan tehtävään.

Työkaveriaan Kiviranta kuvailee ystävälliseksi ja asiantuntevaksi sekä helposti lähestyttäväksi, mikä on myös merkityksellistä toimenkuvan kanalta.

– Erjaan on helppo ottaa yhteyttä senkin vuoksi, että hän on tosi pidetty kollega sairaala-apteekin henkilökunnan keskuudessa.

Nykyistä pestiään Niemi kuvailee oikeaksi onnenkantamoiseksi. Etätyö mahdollisti muuton entiselle kotiseudulle, mutta samalla säilyi yhteys tuttuun työyhteisöön. Tampereella Erja käy työnsä puolesta noin kerran kuussa tiimipalaverissa ja pitämässä koulutuksia.

– Erja työskentelee lääkeinformaation parissa myös kansallisella tasolla. Hän on jäsen ja sihteeri Lääkeinformaatioverkoston Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmässä, kertoo proviisori **Katja Uljas**.

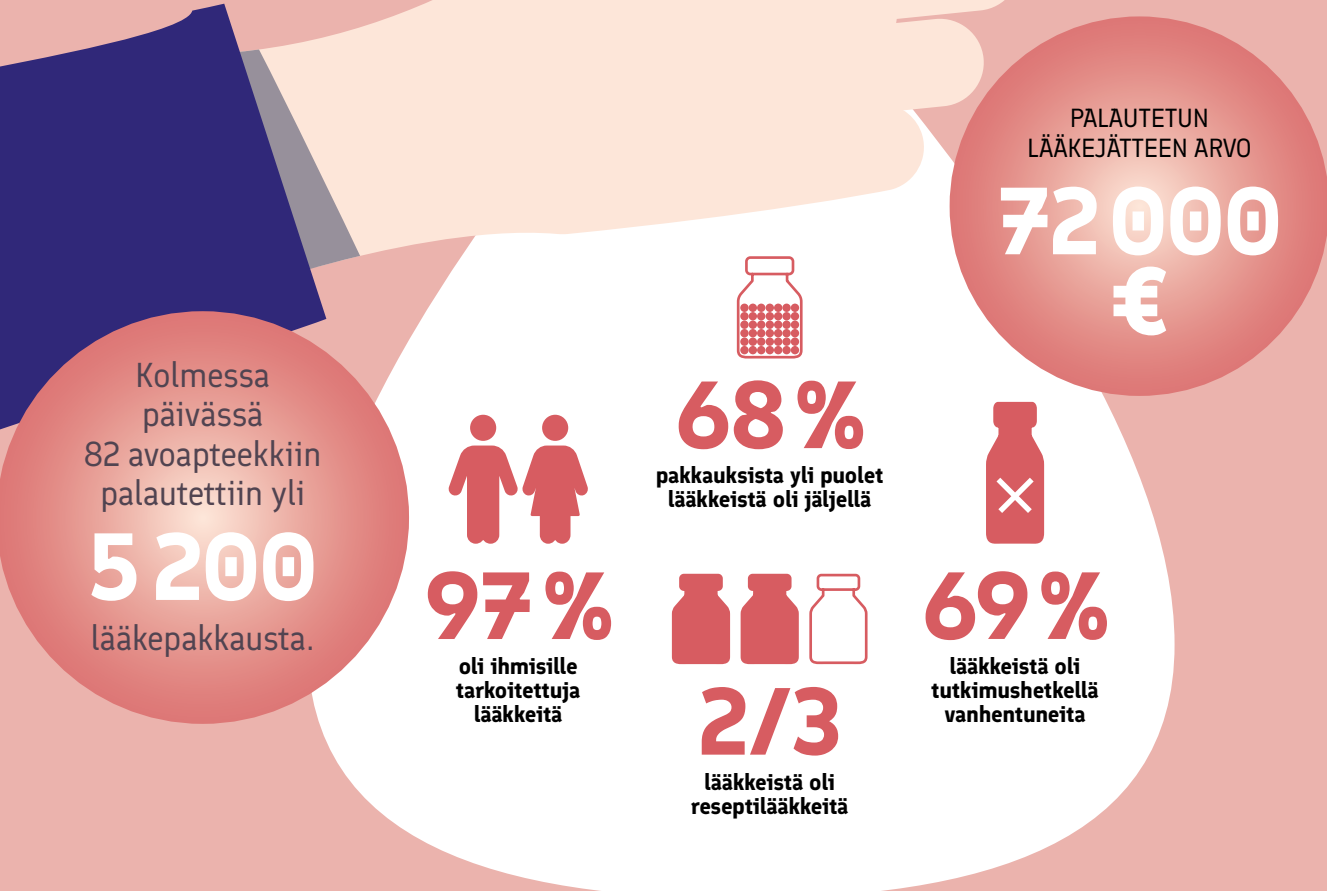
Kuten moni muukin tietotyö, myös lääkeinformaatiofarmaseutin työ on nykyisin pitkälti digitaalista toimintaa tietokantoinen ja Teams-puheluineen. On todennäköistä, että tekoälyn rooli työssä kasvaa tulevaisuudessa.

– Tekoälyä voisi hyödyntää tiedon etsimisessä eri tietokannoista tai esimerkiksi Exceleistä, Outi Kiviranta tuumaa.

Ei kuitenkaan ole näkyvissä, että päätöksenteon valtikka lääkeshoidon suhteen karkaisi ihmisen näpeistä.

– Toivoisin, että lääkeinformaatiofarmaseutien määrä kasvaisi nykyisestään, Niemi toteaa. ▶

* Luvut kolmen päivän tutkimusjakson ajalta
toukokuussa 2022.

Miljoonilla euroilla lääkejätettä

TUTKITTUA

Pienemmät pakkauskoot auttaisivat vähentämään lääkejätteen määrää, arvioidaan tuoreessa väitöstutkimuksessa.

Teksti Leila Mehto

Suomessa syntyy vuosittain noin 81 miljoonan euron arvosta lääkkeitä. Siitä yhteiskunnan lääkekorvauksina maksama osuus on noin 43 miljoonaa euroa, osoittaa Itä-Suomen yliopistossa tehty farmasian alaan kuuluva väitöstutkimus.

– Oli tiedossa, että lääkejätettä syntyy paljon, mutta silti jätteen määrän suuruus yllätti. Lääkejätteen taloudellinen merkitys on todella huomattava, sekä lääkkeiden käyttäjille että yhteiskunnalle. Lisäksi lääkejäte kuormittaa ympäristöä ja on riski lääkitysturvallisuudelle, sanoo Itä-Suomen yliopiston farmasian laitoksen tutkija **Mella Louhisalmi**.

Hänen väitöstutkimuksensa suomalaisten kotitalouksien lääkejätteistä tarkastettiin toukokuussa. Kyseessä on ensimmäinen kattava tutkimus aihepiiristä Suomessa. Lääkejätteellä tarkoitetaan kaikkia käyttämättä jääneitä tai vanhentuneita lääkkeitä, joita ei enää tarvita.

Louhisalmi yhdistää väitöstutkimuksessaan osatutkimuksia, jotka hän teki lääkepolitiikan tutkimusryhmässä vuosina 2019–2023. Ensimmäinen tutkimus oli kysely kotona säilytettävistä lääkkeistä. Siihen vastasi 5004 Yliopiston Apteekin kanta-asiakasta. Toisessa osuudessa kysyttiin 18–79-vuotiailta suomalaisilta lääkkeiden hävityskäytännöistä, vastaajia oli 2 030. Kolmannessa osatutkimuksessa selvitettiin 82 avoapteekkiin kolmen päivän aikana palautuvaa lääkkeitä. Lääkkeitä palauttavilta asiakailta kysyttiin samalla lääkejätteen syntymisen syistä. Kyselyyn vastasi 799 asiakasta.

Yli puolet kyselyyn vastanneista säilytti kotonaan tarpeettomia lääkkeitä ja lähes puolet vanhentuneita lääkkeitä. Tavallisimmin vanhentuneet lääkkeet olivat kuuriluontoisesti ja tarvittaessa käytettäviä lääkkeitä, kuten särky- ja allergialääkkeitä. Todennäköisemmin

vanhentuneita lääkkeitä on kotitalouksissa, joissa käytetään paljon lääkkeitä. Tutkimuksen mukaan lääkkeiden turvallinen säilyttäminen lasten ja lemmikkien ulottumattomissa ei toteudu kaikissa kotitalouksissa.

Suurin osa suomalaisesta aikuisväestöstä hävitti sekä nestemäiset että kiinteät lääkkeet palauttamalla ne oikeaoppisesti apteekkiin.

Suomalaisiin apteekkeihin palautuu vuosittain arviolta 5,6 miljoonaa lääkepakkausta. Tutkimusjaksolla palautetuista lääkkeistä kaksi kolmasosaa oli reseptilääkkeitä ja lähes puolet kuului lääkekorvausjärjestelmään. Yleisimmin palautetut lääkeryhmät ATC-luokituksen mukaan olivat hermostoon vaikuttavat lääkkeet, hengityselinten sairauksien lääkkeet ja ruuansulatuselinten sairauksien ja aineenvaihduntasairauksien lääkkeet. Määrällisesti eniten palautettiin parasetamolia sisältäviä lääkkeitä.

Tyypillisimmät syyt lääkkeiden palauttamiselle apteekkiin olivat lääkkeen rajallinen säilyvyysaika avaamisen jälkeen, sairauden tai oireen paraneminen, lääkkeen liian suuri pakkauskoko tarpeisiin nähden sekä lääkkeen vaihtaminen toiseen lääkkeeseen. Samat syyt olivat yleisimmät myös kotona oleville tarpeettomille ja vanhentuneille lääkkeille.

– Yksi keino vähentää lääkejätettä olisi pienten pakkauskokojen suosiminen lääkehoitoja aloitettaessa ja erityisesti tarvittaessa käytettävissä lääkkeissä, Mella Louhisalmi sanoo.

Hän uskoo, että pienempien lääkepakkausien suosimiseen voitaisiin vaikuttaa lääkemääräyskäytännöillä sekä muuttamalla hinta- ja korvattavuusjärjestelmää.

– Pienet pakkauskoot eivät nyt ole rahallisesti houkuttelevia lääkkeiden käyttäjille. Joissakin lääkkeissä isompi pakkaus voi olla edullisempi kuin pienempi pakkaus, ja joka tapauksessa iso pakkaus tulee yleensä suhteellisesti

**TIEDÄ
MYÖS
TÄMÄ**

Lähes jokaisessa kotitaloudessa oli tutkimuksen mukaan ainakin yksi käytössä oleva lääke. Keskimäärin kotitalouksissa oli 13,9 käytössä olevaa lääkepakkausta.

Tarpeettomia lääkkeitä oli keskimäärin 2,8 pakkausta ja vanhentuneita keskimäärin 2,2 pakkausta.

Keittiö on lääkkeiden yleisin säilytyspaikka kodeissa: 67 % kotitalouksista raportoi säilyttävänsä lääkkeitä siellä.

”Pienet pakkauskoot eivät nyt ole rahallisesti houkuttelevia.”

halvemmaksi. Lääkepakkausten hinnoittelu tablettikohtaisen hinnan mukaan ei jättäisi päätöstä hävikin vähentämisestä yksin lääkkeen käyttäjän vastuulle.

Lääkemääräyksellä voitaisiin vaikuttaa siihen, että lääkehoidon aluksi määrättäisiin aina pienempi pakkaus. Jos lääke ei sovi käyttäjälle, lääkehukka on pienempi.

Mahdollisena jatkotutkimuksen aiheena Louhisalmi mainitseekin lääkemääräyskäytännöt. Lisää tutkimustietoa tarvittaisiin lääkärin asenteista, käytännöistä ja mahdollisuuksista ottaa myös lääkehoitojen ympäristökestävyys huomioon lääkehoitopäätöksissä ja lääkkeen määräämisessä.

Yhtenä keskeisenä syynä lääkejätteelle tutkimuksessa nousi myös lääkkeiden lyhyt säilyvyysaika.

– On tutkimusnäyttöä siitä, että lääkeaineet saattavat säilyä käyttökelpoisina vuosia pidempään kuin ilmoitettu käyttöpäivämäärä. Lääkkeiden myyntilupien haltioiden tulisi pyrkiä pidentämään lääkkeidensä säilyvyysaikoja. Tämä vähentäisi merkittävästi syntyvän lääkejätteen määrää, erityisesti tarvittaessa käytettävissä lääkkeissä, Louhisalmi sanoo.

Lääkejätteen haittojen

vuoksi monet maat pyrkivät vähentämään niiden määrää. Suomessa lääkejätteen ja -hävikin vähentäminen on kirjattu nykyiseen hallitusohjelmaan. Keinojen löytämiseksi tähän tarvitaan tutkimustietoa, jota aiheesta on aikaisemmin ollut niukasti.

Tutkitulla tiedolla voidaan ohjata myös kansalaisten valintoja.

– Jokainen voi ehkäistä lääkejätteen haitallisia ympäristövaikutuksia palauttamalla lääkkeet apteekkiin. Tutkimuksen mukaan osa suomalaisista tarvitsee tästä vielä enemmän tietoa.

KUKA?

Mella Louhisalmi tutki väitöskirjassaan lääkehävikkiä. Konkreettinen tutkimusaihe helpotti työtä. Siitä oli helppo kirjoittaa ja hakea tutkimukseen apurahoja.

Väitöstutkimus vaati rohkeutta

Jos **Mella Louhisalmen**, 30, toive toteutuu, hän työskentelee tulevaisuudessa tutkijana, mutta tekee välillä myös apteekki vuoroja. Apteekkityö tuntuu tärkeältä ammattitaidon ylläpidon kannalta. Se, että Louhisalmesta tuli proviisori ja sitten farmasian tohtori, ei alunperin ollut mitenkään itsestään selvää. Lukiolaisena pohjoispohjalainen nuori nainen oli kiinnostunut vähän kaikesta.

– Kävin ammatinvalintapsykologilla, ja tein testejä sopivista ammateista. Vastaukseksi tuli monta kertaa proviisori. Päätin kokeilla.

Louhisalmi pääsi Itä-Suomen yliopistoon opiskelemaan ensin farmaseutiksi ja sen jälkeen proviisoriksi. Pro gradu -aihe lääkkeiden hävittämisestä innosti tutkimuksen pariin, ja vasta silloin hän tiesi löytäneensä oman juttunsa. Siihen tehty tutkimus on osana nyt valmistunutta väitöstutkimusta.

Proviisoriksi valmistuttuaan Louhisalmi oli vanhempainvapaalla, mutta palasi sen jälkeen yliopistolle tekemään jatkotutkimusta.

– Moni sanoo tohtoriväitöstä tuskaiseksi prosessiksi. Minulla se eteni sujuvasti, mutta vaati kyllä rohkeutta ja itsensä voittamista. Oli jännittävää esimerkiksi esiintyä konferensseissa englanninkieliselle yleisölle. En olisi uskonut, että minusta on siihen.

Vapaa-ajallaan Louhisalmi nauttii perheestä ja harrastuksista. Aviopuolison ja 4-vuotiaan pojan kanssa on kiva retkeillä ja tehdä pieniä reissuja. Urheilussa entinen joukkuepelaaja on siirtynyt yksilölajeihin.

– Tykkään lenkkeillä ja pyöräillä – silloin saattaa samalla ratkaista jonkin tutkimukseen liittyvän ongelman melkein huomaamatta. Täydellistä aivojen nollausta on romaanin lukeminen yhdeltä istumalta. ▶

Farmasialiitto palvelee

SYKSY 2025

Väriä syksyyn!

Tallenna pirstäviä värejä
flunssakauden varalle.

42

Työsuhtejuristi
Mira Marttila

44

Irtisanoutumisen
vaikutus
apteekkierään?

46

Hae mukaan liiton
toimielimiin

Jatka lauseita.

Juttusarjassa pyydämme Farmasialiiton tehtävissä toimivia henkilöitä kuvailemaan työtään ja yhteisöään jatkamalla annettuja lauseita.

Työntekijöiden asialla

Mira Marttila aloitti Farmasialiiton työsuhdejuristina tänä keväänä. Hän toivoo, että voi omalla työllään auttaa konkreettisesti liiton jäseniä.

Teksti Leila Mehto **Kuva** Timo Marttila

Toimin Farmasialiitossa

työsuhdejuristina. Pääsen yhdessä muun työsuhdeneuvonnan tiimin kanssa ratkaisemaan työsuhdeasioihin, kuten työehtosopimusten soveltamiseen, liittyviä kysymyksiä. Lisäksi työnkuvaani kuuluu työmarkkinaedunvalvontaan liittyviä tehtäviä.

Työkavereiden kanssa työskentely tarjoaa mahdollisuuden oppia toisilta, jakaa omaa osaamista ja kehittää yhdessä toimintatapoja. Yhteistyö vahvistaa osaamista ja tukee ammatillista kasvua, sekä rakentaa luottamusta. Keskinäinen sparrailu onkin arvokas osa arkeamme. Sparrailemme yhdessä vähintään viikoittain.

Tehtävässäni minulle tärkeintä on auttaa huolehtimaan, että työntekijöiden oikeudet toteutuvat lainmukaisesti työelämän eri tilanteissa. Haluan osaltani edistää oikeudenmukaisuutta työpaikoilla sekä toimia työntekijöiden apuna työpaikan ristiriitatilanteissa. Toivon, että antamani työoikeudellinen neuvonta auttaa

jäseniämme konkreettisesti heidän työ- ja virkasuhteisiinsa liittyvissä kysymyksissä.

Tänä syksynä on tulossa erilaisia tilaisuuksia, joihin pääsen osallistumaan. Odotan innolla, että pääsen oppimaan uutta sekä tutustumaan uusiin ihmisiin. Erityisesti odotan koulutusta, jossa käsitellään luottamusmiesten roolia paikallisessa sopimisessa.

Farmasialiitossa tunnen, että pääsen tekemään tärkeää ja merkityksellistä työtä sekä yksittäisen jäsenen asiassa että laajemminkin alan edunvalvontatyössä.

Yllätyin siitä, miten monipuolisesti Farmasialiitossa tehdään töitä alan tulevaisuuden eteen ja miten monipuolista osaamista liitossa työskentelevillä on.

Työpäivän jälkeen vietän aikaani läheisten ihmisten kanssa sekä monipuolisen liikunnan parissa. Harrastan esimerkiksi polkujuoksua ja maastopyöräilyä. Parhaita ovat maastopyöräilyretket Lapin tuntureilla.

**”Sparrailu
työkavereiden
kanssa vahvistaa
osaamista.”**

Mira Marttila nauttii maastopyöräilystä. Erityisesti siinä viehättää mahdollisuus yhdistää liikunta ja luonto.

Miten irtisanoutuminen vaikuttaa apteekkierään?

Olen vaihtamassa työpaikkaa. Mitä käy apteekkierälle, kun irtisanoudun nykyisestä työstäni?

APTEEKKIKOHTAISTA ERÄÄ käytetään henkilökoh-
taisen hyvän työsuorituksen palkitsemiseen ja se
perustuu Farmaseuttisen henkilöstön työehto-
sopimukseen. Henkilökohtaista palkankorotusta
määriteltäessä otetaan huomioon mm. työntekijän
ammattitaidon kehittyminen, itsensä kouluttaminen
ja erityisosaaminen. Apteekkikohtainen erä tulee
seuraavan kerran jaettavaksi 1.5.2026.

Apteekkierä ei automaatti-
sesti siirry mukana työpaikkaa
vaihtaessa, vaan tästä tulee
aina erikseen sopia uuden
työnantajan kanssa työsopi-
musta solmiessa. Aiemmat
apteekkierät ovat kuitenkin
hyvä osoitus laajasta osaa-
misesta, jolla pystyy perus-
telemaan uudelle työnan-
tajalle vähimmäistaulukko-
palkkaa suuremman palkkatoiveen. Palkkakeskuste-
luissa on myös hyvä sopia, että mahdollinen vähim-
mäistaulukkopalkkaa suurempi palkka ei jatkossa
jää mahdollisten palvelusvuosikorotusten alle, eikä
siten vähennä palveluvuosiportaan muutoksen aihe-
uttamaa palkankorotusta. Toisin sanoen työkoke-
muksen tulee näkyä palkassa samalla tavalla kuin se
näkyisi ilman parempaa lähtöpalkkaa.

FARMASEUTTISEN HENKILÖSTÖN
uuteen työehtosopimukseen tuli
muutos liittyen apteekkikohtaisen
erän uudelleenjakoa. Mikäli apteekki-
kohtaisen erän saaneen työntekijän
työsuhde päättyy vuoden kuluessa
apteekkierän saamisesta jostakin
muusta syystä kuin työntekijän oman

irtisanoutumisen takia, työntekijän apteekkierä
palautuu työsuhteen päättymisen jälkeen uudelleen
jaettavaksi. Toisin sanoen tilanteessa, jossa työntekijä
itse irtisanoutuu vuoden kuluessa apteekkierän
saamisesta, apteekkierää ei tarvitse jakaa uudelleen.
Tilanne olisi eri, jos työntekijän työsuhde loppuisi
esimerkiksi määräaikaisuuden päättymiseen. Tällöin
apteekkikohtainen erä tulisi uudelleen jaettavaksi,

ja erän jaosta päättää silloin
apteekkari. Apteekkarin tulee
kirjallisesti ilmoittaa luotta-
mushenkilölle apteekkierän
uudelleen jaosta, jotta luotta-
mushenkilö voi varmistua erän
tulleen varmasti uudelleen
jaetuksi.

**”APTEEKKIKOHTAINEN
ERÄ TULEE SEURAAVAN
KERRAN JAETTAVAKSI
1.5.2026.”**

TYÖNTEKIJÄN MUUTTAESSA
työaikaansa ja näin ollen

palkan muuttuessa, apteekkierä suhteutetaan vastaa-
maan työntekijän sen hetkistä palkkaa. Apteekkikoh-
tainen erä tulee aina jakaa kokonaisuudessaan eikä
apteekkierän kokonaismäärään voi tehdä jaettavan
määrän summaa pienentäviä suhteutuksia jakohet-
kellä. Kokonaissummasta tietyille työntekijälle jaettu
summa suhteutuu vasta apteekkierän jaon jälkeen

mahdollisesti tapahtuvien työajan
muutosten yhteydessä. Apteekkierä
voi suhteutua palkkaa alentavasti tai
ylentävästi riippuen, miten työntekijä
muuttaa työaikaansa.

HENNA LINNOINEN

*Kysymykseen vastasi
Henna Linnoinen,
työsuhdeasiantuntija,
farmaseutti*

1

NEUVOTTELE

Aiemmat apteekkerit eivät siirry työntekijän mukana työpaikkaa vaihtaessa, vaan mahdollisesta vähimmäistaulukkopalkkaa suuremmasta palkasta tulee aina neuvotella uuden työnantajan kanssa.

Aiemmat apteekkerit ovat hyvä osoitus laajasta työkokemuksesta.

2

**UUSJAKO
MAHDOLLINEN**

Jos työsuhde päättyy vuoden kuluessa apteekkerin saamisesta muusta syystä kuin työntekijän itse irtisanoutuessa, tulee apteekkeri uudelleen jaettavaksi. Apteekkeri päättää tällöin kenelle erä jaetaan ja tiedottaa luottamushenkilöä, jolloin voidaan varmistua siitä, että erä on jaettu.

3

AINA KOKONAISUUS

Apteekkikohtainen erä tulee jakaa aina kokonaisuudessa. Apteekkeri suhteutetaan vastaamaan työajanmuutoksia vasta apteekkerin jakamisen jälkeen.

HENNA KAUPPINEN

Meitä kaivataan mukaan toimintaan

Olen aloittanut alkuvuodesta Farmasialiiton hallituksessa edustaen valtio-, Kela- ja yliopistosektoria. Sektori on pieni, mutta merkityksellinen osa farmasian kenttää. Luottamustehtävässä olen päässyt tutustumaan farmasian ammattilaisten vaikuttamisen mahdollisuuksiin. On ollut innostavaa huomata, miten monin tavoin farmasian asiantuntijuutta voi tuoda esiin ja hyödyntää yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Kannustan lämpimästi kaikkia – erityisesti edustamani sektorin jäseniä – osallistumaan liiton toimintaan itselleen sopivalla tavalla. Myös pienet askeleet voivat johtaa merkitykselliseen vaikuttamiseen.

Mukaan voi tulla monin tavoin, esimerkiksi osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin sekä koulutuksiin. Haku neuvottelukuntiin ja aluejohtoryhmiin on parhaillaan käynnissä, ja myös meitä kaivataan mukaan toimintaan.

**”TURVALLISUUS
EI SAA JÄÄDÄ
TALOUDELLISTEN
TAVOITTEIDEN
VARJOON.”**

Syksyn aikana keskustellaan useista farmasian alaan liittyvistä teemoista, kuten apteekkeihin kohdistuvista säästötoimenpiteistä ja itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajentamisesta. On tärkeää, että Farmasialiiton asiantuntijoiden ääni kuuluu – turvallisuus ei saa jäädä taloudellisten tavoitteiden varjoon.

Vaikuttaminen vaatii pitkäjänteisyyttä, asiantuntemusta ja yhteistyötä. Meillä kaikilla on osaamista ja näkemystä omilta sektoreiltamme – nyt tarvitaan myös rohkeutta tuoda se näkyväksi.

Kirjoittaja on Farmasialiiton hallituksen jäsen.

Hae mukaan Farmasialiiton toimintaan!

Farmasialiiton toimielimissä pääset osallistumaan edunvalvontaan ja tapahtumien järjestämiseen. Nyt haetaan jäseniä useimpiin näistä toimielimistä. Toimikaudet alkavat vuoden 2026 alusta.

ALUEJOHTORYHMÄT JÄRJESTÄVÄT toimintaa paikallisesti omalla toimialueellaan.

FARMASEUTTISEN TOIMIKUNNAN tehtävänä on toimia liiton asiantuntijana yhteiskunta- ja koulutuspoliittisissa sekä ammatillisissa asioissa.

NEUVOTTELUKUNNAT KÄSITTELEVÄT oman toimialansa edunvalvonnallisia kysymyksiä. Neuvottelukuntia on kuusi.

- Apteekkisektorin neuvottelukunta
- Hyvinvointialuesektorin neuvottelukunta
- Teollisuus- ja tukkukauppasektorin neuvottelukunta
- Valtio-, Kela- ja yliopistosektorin neuvottelukunta
- Proviisorineuvottelukunta
- Opiskelijaneuvottelukunta (haku FLOp:n syyskokouksen kautta)

VALTAKUNNALLISTEN VERKOSTOJEN JOHTORYHMÄT toimivat neuvottelukuntien yhteydessä ja järjestävät erilaisia koulutuksellisia ja verkostoitumistapahtumia.

- Proviisoriverkosto
- Sairaala-farmasiaverkosto
- Teollisuus- ja tukkukauppaverkosto

FARMASIALIITON HALLITUKSEEN?

FARMASIALIITON HALLITUKSEEN valitaan syksyllä kolme jäsentä toimikaudelle 2026–2027: yksi hyvinvointialuesektorilta, toinen teollisuus- ja tukkukauppasektorilta ja kolmas opiskelijajäsenten keskuudesta. Mikäli Farmasialiiton hallituksen jäsenyys kiinnostaa, ole yhteydessä oman sektorisi neuvottelukunnan puheenjohtajaan. Tarkemmat ohjeet ovat luettavissa Farmasialiiton verkkosivuilta.

KIINNOSTUITKO?

HAKU TOIMIELIMIIN on käynnissä 2.11.2025 asti. Mukaan pääset täyttämällä hakulomakkeen verkossa, jossa myös tarkemmat ohjeet hakuun liittyen. Toimielinten jäsenille tarjotaan perehdytys Farmasialiiton toimintaan.

Tutustu
tarkemmin
liiton
toimintaan

Olemme tänäkin vuonna mukana Farmasian Päivillä!

Tuttuun tapaan löydät meidät Farmasian Päivien osastoltamme. Tule moikkaamaan ja samalla arvuuttelemaan kanssamme, saat mukaasi pienen palkinnon. Pistäydy osastollamme **5h18**, niin kuulet lisää.

Nähdään Farmasian Päivillä 7.–8.11.!

Vastaa palkkakyselyyn lokakuussa!

Farmasialiitto selvittää jälleen, millaista palkkaa farmasian ammattilaisille ja opiskelijoille maksetaan.

Vuotuinen palkkakysely tuottaa tärkeää tietoa farmasian alan palkkauksesta ja sen kehittymisestä. Käytämme tietoja esimerkiksi työehtosopimuksia koskevissa neuvotteluissa, avustaessamme jäseniä palkkaneuvotteluissa sekä opiskelijoiden palkkasuosituksissa.

Kysely on auki perjantaihin 31.10.2025 asti. Vastaamalla voit myös osallistua SuperLahjakortin (6 kpl, à 40 €) arvontaan.

Linkin kyselyyn löydät sähköpostistasi ja Fimnetistä. Skanna oheessa oleva koodi vastataksesi kyselyyn.

HENKIVAKUUTUS EI OLE VAIN RIKKAILLE

Kalevan pariturva
Farmasialiiton jäsenedulla

1920
eur/kk*

*Esimerkki jäsenetuhinnasta: 200 000 € korvaussumma
Farmasialiiton 30-vuotiaalle jäsenelle ja hänen puolisolleen

Henkivakuutus maksaa vähemmän kuin luulet.
Voit vakuuttaa myös puolisesi yhteisellä pari-
turvalla – riittää, että toinen teistä on jäsen.

Hyödynnä ainutlaatuinen jäsenetusi:
kalevavakuutus.fi/farmasialiitto

Kalevan asiamiehenä toimii If Vahinkovakuutus Oyj,
Suomen sivuliike. If hoitaa Kalevan myöntämien Primus-
vakuutuksiin liittyvän asiakas- ja korvauspalvelun.

Farmasialiiton
jäsenedulla

943 vakuutettua henkeä

504 eur vuosittainen säästö ka.

ALENNUS

-61,6%

ALENNUS

Kalevavakuutus.fi | 150
VUOTTA

TAPAHTUMAKALENTERI

**Lisätiedot
Farmasialiiton
verkkosivujen
kalenterista!**

Lokakuu**8.10.**

Työnhaun esteet – Löydä ratkaisut, webinaari

25.10.

AJANKOHTAISTA LÄÄKETEOLLISUUDESTA: Varautumisen palapeli: faagit, faktat ja fiilikset, Helsinki

28.10.

Sote-farmasian koulutuspäivä, etätillaisuus

30.10.

Luottamushenkilöiden jatkokurssi, etätillaisuus

Marraskuu**4.11.**

TJS:n koulutus: Arvostava haastattelu – Tue tiimisi onnistumisia, webinaari

20.11.

TJS:n koulutus: Osaamisella esiin! Viestintä ja verkostoituminen LinkedInissä, webinaari

26.11.

Urapolut – Tee toimintasuunnitelma, webinaari

**”VOIT SUOSITELLA
LIITON JÄSENYTYTTÄ
NIIN MONELLE
KOLLEGALLESI KUIN
HALUAT. SAAT LAHJAN
JOKAISESTA.”**

Suosittele jäsenyyttä – saat palkinnon!

**Onko sinulla kollega, joka ei vielä kuulu Farmasialiittoon?
Nyt on hyvä aika suositella jäsenyyttä, sillä suosittelija
palkitaan 50 euron SuperLahjakortilla*!**

Kerro siis kollegalle liittoon kuulumisen hyödyistä ja tarjoamistamme palveluista ja virkistä samalla muistiasi siitä, mitä jäsenetuja myös sinulle kuuluu.

Voit suositella jäsenyyttä niin monelle kollegallesi kuin haluat, saat lahjan jokaisesta uudesta liittyneestä täysjäsenestä.

Pyydäthän liittyjää ilmoittamaan nimesi ja sähköpostiosoitteesi liittymislomakkeella. Kampanja ei koske opiskelija-, eläkeläis-, kaksois-, tai sivujäsenyyttä.

*SuperLahjakortilla voit lunastaa minkä tahansa GoGiftin valikoiman lahjakortin, elämyksen tai tuotteen.

OLEMME TÄÄLLÄ SINUA VARTEN

Päivystysajan ulkopuolella voit varata henkilökohtaisen soittoaajan.

**MAIJA
PIRTTIJÄRVI**

puheenjohtaja,
farmaseutti

**JUHA
MIETTINEN**

toiminnanjohtaja,
yo-merkonomi

**MINNA
HÄLIKÄ**

työmarkkinajohtaja,
varatuomari

**MIRA
MARTTILA**

työsuhdejuristi,
OTM

**HENNA
LINNOINEN**

työsuhdeasiantuntija,
farmaseutti

**SANNA
PASSI**

koulutuspolitiikan ja
urapalveluiden asian-
tuntija, proviisori

**CRISTA
KIRVESOJA**

farmaseuttinen
asiantuntija,
farmaseutti,
restonomi YAMK

**SUVI
LUUKKO**

järjestötoiminnan
asiantuntija,
proviisori

**INKA
RANTAMÄKI**

opiskelijatoiminnan
asiantuntija,
farmaseutti

**MIIKA
SILLANPÄÄ**

viestinnän
asiantuntija, FM,
medianomi YAMK

**KATJA
SIPPOLA**

järjestö-
koordinaattori,
tradenomi

**TOMMI
LAAKSONEN**

taloushallinnon
asiantuntija,
KTM

**ANNI
KILPI**

toimistoassistentti,
sihteerin
ammattitutkinto

**Jäsenpalvelu
029 7010 1090**

(ark. klo 11–12) jasenpalvelu@farmasialiitto.fi

**Työsuhdeneuvonta
029 7010 1091**

(päivystys ark. klo 11–12) tes.neuvonta@farmasialiitto.fi

Soittaminen ja jonotus Farmasialiiton 0297-alkuisiin numeroihin maksaa lankapuhelimesta soitettuna paikallisverkkomaksun (pvm) ja matkapuhelimesta matkapuhelumaksun (mpm). Taksa määräytyy soittajan liittymäsopimuksen perusteella. Aikaperusteisen maksun lisäksi operaattori voi veloittaa myös puhelun aloitusmaksun. Soittaminen ei yleensä sisällä ns. puhepaketteihin.

Voltaren on ainut nivelrikkokivun paikallishoitoon sopiva kipugeeli Suomessa*

UUSI tuubi

Valmistettu vähintään **55 % biopohjaisesta muovista****

Voltaren Forte 23,2 mg/g geeli

Vaikuttava aine: Diklofenaakkidietyyliamiini 23,2 mg/g vastaa 20 mg/g diklofenaakkinatriumia. **Käyttöaiheet:** Aikuiset ja 14 vuotta täyttäneet nuoret: Nyrjähdyksistä, venähdyksistä, urheiluvammoista tai liikeyrityksestä johtuvan lihas- ja nivelkivun lyhytaikainen paikallishoito. Aikuiset (18 vuotta täyttäneet): Nivelrikosta johtuvan kivun lyhytaikainen paikallishoito. **Annostus ja antotapa:** Kipeytyneen alueen laajuudesta riippuen hierotaan 2–4 g (5–10 cm) geeliä ihoon 2 kertaa päivässä 12 tunnin välein (mieluiten aamulla ja illalla). Hoidon kesto riippuu käyttöaiheesta ja kliinisestä vasteesta. Itsehoidossa Voltaren Forte -geeliä ei pidä käyttää nyrjähdyksistä, venähdyksistä, urheiluvammoista tai liikeyrityksestä johtuvan lihas- ja nivelkivun hoitoon yli 2 viikon ajan, eikä nivelrikosta johtuvan kivun hoitoon yli 3 viikon ajan, ellei lääkäri toisin määrää. Jollei kiputila parane tai se pahenee 7 päivän itsehoitokäytön jälkeen, suositellaan kääntymistä lääkärin puoleen. **Vasta-aiheet:** Yliherkkyys vaikuttavalle aineelle tai jollekin geelin apuaineelle. Potilaat, jotka ovat saaneet asetyylisalisyylihapon tai muiden tulehduskipulääkkeiden (NSAID) käytön yhteydessä astma-, urtikaria- tai akuutin riniittikohtauksen. Raskauden viimeinen kolmannes. Alle 14-vuotiaat. **Varoitukset ja käyttöön liittyvät varoimet:** Systemisten haittavaikutusten mahdollisuutta ei voida sulkea pois, jos Voltaren Forte -geeliä käytetään suhteellisen suurilla ihoalueilla tai kauan. Geeliä tulee käyttää vain terveelle iholle. Geelin joutumista silmiin tai limakalvoille tulee välttää, eikä sitä saa koskaan ottaa suun kautta. Hoito on lopetettava, jos valmisteen käytön jälkeen kehittyi ihottumaa. Geeliä ei pidä käyttää ilmatiiviin okklusiositeen kanssa. Katso valmisteen sisältämiin apuaineisiin liittyvät varoitukset valmisteyhteenvedosta. **Yhteisvaikutukset:** Yhteisvaikutukset ovat hyvin epätodennäköisiä, koska diklofenaakin systeeminen imeytyminen iholle annettaessa on vähäistä. **Raskaus ja imetys:** Diklofenaakkia ei pidä käyttää ensimmäisen ja toisen raskauskolmanneksen aikana, mikäli käyttö ei ole selvästi välttämätöntä. Tällöin annoksen tulee olla mahdollisimman pieni ja hoidon keston mahdollisimman lyhyt. Diklofenaakki on vasta-aiheinen kolmannen raskauskolmanneksen aikana. Diklofenaakki erittyy pieninä määrinä rintamaitoon. Hoitoannoksina käytetty Voltaren Forte ei todennäköisesti kuitenkaan vaikuta imetettävään lapseen. Valmistetta saa käyttää imetyksen aikana vain, jos terveydenhuoltohenkilöstö neuvoo potilasta tekemään niin. Tällöin valmistetta ei saa levittää imettävien naisten rinnolle eikä laajoille ihoalueille, eikä sitä saa käyttää pitkiä aikoja. **Haittavaikutukset:** Infektio: Hyvin harvinainen: Pustuloosi ihottuma. Immuunijärjestelmä: Hyvin harvinainen: Yliherkkyys (urtikaria mukaan lukien), angioedeema. Hengityselimet, rintakehä ja välikarsina: Hyvin harvinainen: Astma. Iho ja ihonalainen kudos: Yleinen: Ihottuma, ekseema, eryteema, dermatiitti (mukaan lukien kosketusdermatiitti), kutina. Harvinainen: Rakkulaihottuma. Hyvin harvinainen: Valoherkkyysreaktio. Lue huolella valmisteyhteenvedo. Itsehoitolääke. Valmisteyhteenvedotyhennelmä 22.3.2024. Perustuu 19.2.2025 päivättyyn valmisteyhteenvedo. **Pakkaukset ja hinnat 01.05.2025 (voh+alu):** Itsehoitopakkaukset: voidetuubi 30 g (9,98 €), 60 g (18,55 €), 100 g (25,81 €) ja 150 g (29,99 €). Reseptipakkaus: voidetuubi 180 g (19,51 €). Eivät kuulu korvausjärjestelmän piiriin. **Lisätiedot:** Haleon Finland Oy, Energiakuja 3, 00180 Helsinki, puh: 0800 77 40 80, s-posti: mystery.nd@haleon.com Tavaramerkit ovat Haleon-konsernin omistamia tai sille lisensoituja. ©2025 Haleon-konserni tai lisenssinhaltija. 05/2025, PM-FI-VOLT-25-00024

*Voltaren Forten ja Voltaren Emulgelin valmisteyhteenvedo sisältää

käyttöaiheen nivelrikkokivun lyhytaikaiseen paikallishoitoon

**Valmistettu vähintään 55 % ISCC massatasapainomenetelmän

mukaisesti sertifioidusta biopohjaisesta muovista

Ammatillisen osaamisen tukena

HALEON Akatemia

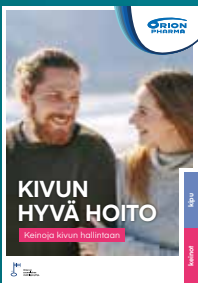
Lue lisää:
haleonakatemia.fi

Pitkittänyt kipu heikentää
voimakkaasti elämänlaatua.
Pitkittänyttä kipua on kokenut
35 % aikuisista suomalaisista.*

Kivun hyvä hoito on mahdollista

Haastetaan kipu yhdessä. Orion tukee
apteekkilaiosten työtä tarjoamalla laajan
lääkevalikoiman lisäksi erilaisia materiaaleja
asiakaskohtaamisen ja lääkeneuvonnan tueksi.

Paljon asiaa kivusta
ja sen hoidosta
galenos.fi

*Mäntyselkä PT ym. JAMA 2003;290:2435-42.